

14 MƏSUMDAN MÖCÜZƏLƏR

Kitabın adı:.....14 Məsəsumdan möcüzələr
Müəllif:.....Mühəmməd Rza Əkbəri
Müərcim:.....Seyyid Azər Əhmədoğlu

BİRİNCİ FƏSİL

Həzrəti Mühəmmədin (s.ə.v.v) möcüzələri

GÜNƏŞİN QAYITMASI

Həzrəti Mühəmməd(s), Əlini(ə.s) bir iş dalınca göndərdi. Əsr1namazının vaxtı yetişdi. Hamı namazını qıldı. Amma hələ Əli(ə.s) qayıtmamışdı. Əli(ə) Peyğəmbərin(s) yanına gələndən sonra, Peyğəmbər(s) başını paltarına büküb, Əlinin(ə) dizi üzərinə qoyub, Allah tərəfindən gələn vəhyi, günəş batmasına bir az qalmışa qədər dinləməyə (eşitməyə) məşğul oldu. Vəhy sona yetəndən sonra Həzrət(s), Əlidən(ə.s) sual etdi: Əsr namazını qılımsan?

Əli(ə) cavab verdi: Xeyr, Ya Rəsuləllah! Sizin mübarək başınızı dizimin üzərindən götürə bilmədim.

1 İkinci namazı, günortadan sonrakı namaz.

Peyğəmbər(s) duaya ələ götürüb dedi: İlahi! Əli sən və sənin Rəsulunun itaətinə məşğul idi. Bəs günəşi onun üçün qaytar!

Əsma deyir: And olsun Allaha! Gördüm günəş qayıtdı və onun nuru ətrafa yayıldı. Əsr namazının fəzilətli zamanı qayıtdı. Əli(ə) namazını qıldı və yenidən günəş qüruba endi.²

XIRDA DAŞLARIN ZİKR VƏ TƏSBİH DEMƏSİ

Həzrmövtun³, başçılarından bir dəstəsi Peyğəmbərin(s) xidmətinə gəlib dedilər: Sənin Allahın Peyğəmbəri olduğunu haradan bilək?

Peyğəmbərin(s) yerdən bir ovuc xırda daş götürüb, buyurdu: «Bunlar şəhadət verirlər ki, mən Allahın Peyğəmbəriyəm. Bu zaman Həzrətin əlində olan xırda daşlar Allaha zikr və təsbih deyib, Həzrətin Allahın elçisi və Peyğəmbəri olmasına şəhadət verdilər.⁴

AYIN PARÇALANMASI

Zilhiccə ayının 14-cü gecəsi idi. Müşriklərin on dörd nəfər, Həzrətin hüzuruna gəlib ona dedilər: Bütün peyğəmbərlərin öz peyğəmbərliyi üçün nişanələri vardır. Bu gecədə sən peyğəmbərliyinin nişanəsi nədir? Peyğəmbər(s) buyurdu: Nə nişanə istəyirsiniz? Müşriklər dedilər: Əgər Allah yanında sən üçün bir dərəcə və rütbə varsa, aya göstəriş ver, iki yerə bölünsün.

² Biharül-Ənvar, 17-ci cild, səh. 359.

³ Ərəbistanda yer adıdır.

⁴ Biharül-Ənvar, 17-ci cild, səh.379.

Cəbrail(ə) Allah tərəfindən gəlib dedi: «Ey Mühəmməd! Allah –Təala sənə salam çatdırıb, buyurur: Mən bütün əşya və varlığa, səndən itaət etməyə əmr vermişəm.» Həzrət Peyğəmbər(s) başını göyə qaldırıb, aya göstəriş verdi ki, iki yerə bölünsün. Ay iki yerə parçalandı. Peyğəmbər(s) şükr səcdəsi edib, orada olanlara buyurdu: Ey filankəs! Görün və şahid olun! Bu zaman müşriklər dedilər: Ayın hər iki parçası bir-birinə birləşib, birinci halına qayıtsın. Peyğəmbər(s) əmr etdi və ay birinci halına qayıtdı.

Müşriklər bu aydın möcüzəni görüb dedilər: Ya Mühəmməd! Biz Şam və Yəməndən qayıdan müsafirlərimizdən⁵ sual edəcəyik ki, bu gecədə nə müşahidə ediblər. Əgər biz gördüyümüzü onlar da görsə, bunun İlahi bir möcüzə olmasını başa düşəcəyik. Amma belə bir şey müşahidə etməsələr, başa düşəcəyik ki, bizi sehləmişən.

Müsafirlər gəlib, şəhadət verdilər. Bu zamanda «Qəmər»⁶ surəsi nazil oldu.⁷ Bu surənin birinci ayəsi, ayın iki yerə bölünməsinə işarə edir.

BEHIŞT NAR VƏ ÜZÜMÜNÜN TƏSBİH DEMƏSİ

Bir gün Fatimə(s.ə) iki övladı Həsən(ə) və Hüseyin(ə) ilə birlikdə Peyğəmbərin(s) hüzuruna gəldi. Daxil olandan sonra, Həzrət(s) Fatiməyə(s) buyurdu: Əmim oğlunu (Əli(ə)) mənim yanıma çağır. Əli(ə) gələndən sonra, Həzrəti Peyğəmbər(s), Həsəni(ə) sağ

⁵ Səfər edən, yolçu.

⁶Ay

⁷ Məcməul-Bəyan, 9-cu cild, səh.186.

dizi üstə, Hüseyini(ə) sol dizi üstə, Əli(ə) və Fatiməni birini ön hissəsində o birini isə arxa hissəsində oturduqdan sonra, öz əbasını onların üstünə atıb, üç dəfə dedi: «İlahi! Bunlar mənim pak Əhli-Beytimdirlər. Günah və çirkinlikləri onlardan uzaq et və onları pak qərar ver.»

Ümmü Sələmə deyir: Mən qapının ağzında durmuşdum, dedim: Ya Rəsulullah! Mən də onlardanam,

Həzrət buyurdu: Sənin aqibətin çox yaxşıdır. Lakin sən onlardan deyilsən. Sonra Cəbrail(ə) bir tabaq behişt narı və üzümü gətirdi. Peyğəmbər(s) üzüm və narı əlinə götürdükdə, hər ikisi Allaha zikr və təsbiḥ⁸ dedilər. Sonra Peyğəmbər(s) onları yedi. Bu zaman Həsən(ə) və Hüseyin(ə) tabaqdakı nar və üzümdən götürdülər, onların əlində də sübhanəllah dedilər. Həsən və hüseyin(ə) nar və üzümü yedilər.

Elə bu zamanda Həzrətin səhabələrindən biri daxil oldu. Behiştədən gələn nar və üzümdən yemək istədi. Cəbrail(ə) dedi: Bu meyvələrdən yalnız peyğəmbər(s), onun canişini və övladları yeyə bilər.⁹

AĞACIN HƏRƏKƏT ETMƏSİ

Əmirəl-möminin(ə) buyurur: Günlərin birində mən Peyğəmbər(s) bir yerdə idim. Qüreyşin böyükləri Həzrətin hüsuruna gəlib dedilər: Ey Mühəmməd! Sən elə böyük bir iddia edirsən ki, sənin ataların və qohumların belə iddia etməmişdir. Bizim səndən bir istəyimiz var. Əgər yerinə yetirsən, sənin Peyğəmbər və Allah tərəfindən göndərildiyini başa düşərik. Əgər

⁸ Sübhanəllah, «Allah pakdır» deməkdir.

⁹ Biharul-Ənvar, 17-ci cild. Səh.360.

yerinə yetirməsən, başa düşəcəyik ki, sən yalançı və sehrkarsan.¹⁰

Peyğəmbər(s) buyurdu: Sizin istəyiniz nədir? Dedilər: bizim üçün, bu ağacın kökündən çıxıb, sənin qarşında durmağını istə.

Peyğəmbər(s) buyurdu: Allah-təala hər şeyə qadirdir. Əgər belə etsə, iman gətirəcəksiniz?

Cavab verdilər: Bəli.

Peyğəmbər(s) buyurdu: Mən yerinə yetirərəm. Lakin bilirəm iman gətirməyəcəksiniz. Sizlərdən bir dəstəsi «Bədr» quyularına düşəcək. Bir dəstəsi isə mənimlə döyüşmək üçün leşkər və qoşun hazırlayacaq. Bu zaman Həzrət buyurdu: Ey Ağac! Əgər Allaha və qiyamət gününə inamın varsa və mənim Allahın Rəsulu olduğumu bilirsənsə, Allahın izni ilə kökündən çıx və mənim yanıma gəl!

Həqiqətdə Peyğəmbəri(s) haqq üçün göndərmişdir. O ağac, öz kökündən çıxıb, şiddətli səsküy ilə Həzrətin yanında durub, öz kölgəsini onun mübarək başına saldı. Ağac uca bir budağını, Peyğəmbərin(s) başı üzərində, başqa bir budağını isə mənim başım üzərində saxladı. Mən də Həzrətin sağ tərəfində durmuşdum. Müşriklər bu aydın möcüzəni müşahidə edib, qürur və təkəbbürlə dedilər: Əmr et ağac qayıdıb, iki yerə bölünsün. Bir hissəsi sənə yanına qayıtsın, bir hissəsi isə yerində qalsın. Peyğəmbərin(s) əmri ilə ağac yerinə qayıtdı, iki yerə bölündü. Sonra ağacın bir hissəsi sürət və şiddətli səs ilə Həzrətin yanına gəldi. Onlar dedilər: de ağacın bu hissəsi gedib, o biri hissə ilə birləşsin. Peyğəmbərin(s)

¹⁰ Sehr edən.

əmri ilə bu iş də yerinə yetirildi. Amma onlar iman gətirmədilər.¹¹

YAĞIŞIN YAĞMASI

Ərəb qəbilələri Peyğəmbəri(s) əziyyət etmək qərarına gəldikdən sonra Həzrət(s) dedi: İlahi! Öz əzabını bunlara göndər və Yusif(ə) peyğəmbərin zamanında olan aclıqdan bunlara nazil et! Peyğəmbərin(s) qarğıışı ilə yeddi il yağış yağmadı. Mədinədə aclıq-susuzluq baş verdi. Səhrada yaşayan bir ərəb, Peyğəmbərin(s) hüsuruna gəldi. Sair ərəblərin adından kömək istəyib dedi:

Ağaclarımız quruyub, bitkilərimiz məhv olub, qadın və heyvanlarımızın döşündə süd qalmayıb və mal-qaramız qırılmışdır.

Həzrət(s) minbərə çıxıb, Allaha həmd və səna deyib, yağış duasını oxudu. Həzrət(s) duasını oxuyub qurtarmamış, yağış yağmağa başladı. Bir həftə yağdı. Nəhayət Mədinə əhli təngə gəlib dedilər: Ey Peyğəmbər! Qorxuruq boğulaq və evlərimiz viran qalsın.

Peyğəmbər(s) asimana üz tutub dedi: İlahi! Yağışı ətrafa yağdır. Biz tərəfə yağdırma! ***

Həzrətin işarəsi ilə buludlar Mədinə şəhərinin üzərindən dağılıb, şəhərin ətrafında durdular. Ətrafa möhkəm yağış yağırdı. Lakin Mədinəyə bir damcı da yağış yağmırdı. Bir ay çaylarda sel axırdı.

Peyğəmbər(s) buyrdı: «Əllahu-Əkbər» əgər Əbu Talib sağ olsaydı, gözləri işıqlanardı.¹²

¹¹ Nəhcül-Bəlağə, 192-ci xütbə.

¹² Biharul-Ənvar, 17-ci cild, səh,354.

KEÇİ BALASINI DİRİLTMƏSİ

Peyğəmbər(s) Mədinəyə daxil olandan sonra, Əbu Əyyub Ənsarinin evində oturacağı qərara aldı. Bu zamanda Əbu Əyyubun evində, bir keçi balası və üç kilo buğdadan başqa bir şey yox idi. O keçi balasını qızardıb, buğdadan çörək bişirib peyğəmbər(s) üçün gətirdi.

Peyğəmbər(s) buyurdu: Camaatı çağırın hər kəs yemək istəyirsə, Əbu Əyyubun evinə gəlsin. Əbu Əyyub camaatı çağırırdı. Camaat Əbu Əyyubun evinə toplaşdılar. Hamısı hazırlanmış yeməkdən yeyib doydular. Lakin yemək azalmadı. Həzrət(s) göstərişi ilə sümükləri toplayıb keçi balasının dərisinin arasına qoydular. Bu anda Həzrət(s) buyurdu: Allahın izni ilə qalx! Keçi balası dirilib, ayağa qalxdı. Camaat uca səslə Allahın birliyinə və Mühəmmədin(s) peyğəmbərliyinə şəhadət verdilər.¹³

PEYĞƏMBƏRİN(S) QƏTADƏNİN GÖZÜNƏ ŞƏFA VERMƏSİ

Qəfadə ibni Noman, Bədr və Ühüd döyüşünün iştirakçılarından biri idi. Ühüd döyüşündə bir zərbə nəticəsində gözünün biri yerindən çıxmışdı. O, Peyğəmbərin(s) yanına gəlib dedi: Mənim gözəl bir həyat yoldaşım var. Onu çox istəyirəm və o da məni çox istəyir. Bir neçə gündür evlənmişik. Çox narahatam ki, məni belə halda görsün.

Peyğəmbər(s) onun gözünü yerinə qoyub dedi: İlahi! Ona gözəllik paltarı geyindir! ***

¹³ Biharul-Ənvar, 17-ci cild, səh. 389.

Qəladənin gözü şəfa tapıb, əvvəlkindən də gözəl oldu. Heç vaxt gözü ağrımadı. Amma o biri gözü bəzi vaxtlar ağrıyırdı.¹⁴

YƏHUDİLƏRİN HİYLƏLƏRİNİN BAŞ TUTMAMASI

Yəhudilərin bir qrupu, Əbduh adlı bir yəhudi qadının yanına gəlib dedilər: Ey Əbduh! Mühəmmədin(s) biz, Bəni-İsrailin qanını hədəf edib, «Yəhudiliyi» aradan aparmasını bilirsən. Bəni-İsrailin bir qrupu, çoxlu pul ilə bu zəhəri alıblar ki, sən onu bu qoyunun ətinə qatıb, Mühəmmədi zəhərləyəsən. Əbduh onların dediyini yerinə yetirdi. Yəhudun başçıları onun evinə toplandılar. Əbduh Peyğəmbərin(s) yanına gəlib dedi: Ey Mühəmməd! Sizin, mənim boynumda qonşuluq haqqı varınızdır. Yəhudi başçılarından bir neçəsi, mənim evimdə toplaşıbdır. Bizim məclisi, özünü və səhabələrinizin vücudu ilə zinətləndirin.

Peyğəmbər(s), Əli(ə), Əbu Dəcanə, Əbu Əyyub, Səhl ibni Hünəyf və mühacirlərdən bir dəstə ilə birlikdə yola düşdü. Məclisə daxil oldular. Bişmiş zəhərli qoyun ətinə gətirib süfrəyə qoydular. Yəhudilər ayaq üstə durmuşdular. Peyğəmbər(s) onlara buyurdu: Oturun!

Onlar, Həzrətin cavabında dedilər: Əgər bir Peyğəmbər(s) bizim görüşümüze gəlsə, heç kəs onun hüsurunda oturmur. Biz istəmirik biz tərəfindən ona bir əziyyət olsun. Əlbəttə, Yəhudilər yalan deyirdilər. Zəhərlənməyin qorxusundan ayaq üstə durmuşdular.

¹⁴ Müntəhal-Amal, səh. 48.

Bişmiş qoyunu, Həzrətin yanına qoyandan sonra qoyunun qol hissəsi dilə gəlib dedi: Ey Mühəmməd! Əl saxla. Məni zəhərə bulayıblar. Yemə!15

ƏŞYALARIN ŞƏHADƏT VERMƏSİ

Şəxt adlı bir yəhudi, Peyğəmbərin(s) yanına gəlib dedi: Ey mühəmməd! Sənin Allahın barəsində sual etməyə gəlmişəm. Əgər mənim suallarına cavab versən, sənə tabe olacağam.

Peyğəmbər(s) buyurdu: Hər nə barəsində istəyirsən, sual et!

Yəhudi: Sənin Allahın haradadır?

Peyğəmbər(s): Hər yerdə. Müəyyən məkanda deyildir.

Yəhudi: sən Allahın necədir?

Peyğəmbər(s): «Necə olmaq» məxluqatın xüsusiyyəti və sifəti ilə vəsf olunmaz.

Yəhudi: Sənin Peyğəmbər olmağını kim bilir?

Bu anda daş, kəsək və ətrafda olan bütün varlıqlar, Ərəb dilində aşkar surətdə dedilər: «Ey Şeyx! O, Allahın elçisi və peyğəmbəridir.»

Yəhudi dedi: Bu günə qədər bundan aşkar möcüzə görməmişdim. Sonra əlavə etdi: Allahın birliyinə və sən Allahın rəsulu olmağına şəhadət verirəm.16

15 Biharul-Ənvar, 17-ci cild, səh. 395.

16 Tovhide-Səduq, 44-cü bab, 1-ci hədis. Biharul-Ənvar, 17-ci cild, səh. 373.

İKİNCİ FƏSİL

Həzrəti Əlinin(ə) möcüzələri

HƏZRƏT ƏLİNİN(Ə) GÜNƏŞ İLƏ DANIŞMASI

İbni Abbas deyir: Məkkəni fəth edib qayıdırdıq, gecə vaxtı Həvazendə¹⁷ idik. Peyğəmbər(s), Əliyyibni Əbi Talibə(ə) buyurdu: Ey Əli! Qalx, Allah yanında olan dərəcəni dərk et! Günəş doğan zaman onunla söhbət et!

Mən Fəzlə dedim: Qalx ayağa, görək Əli(ə) günəş ilə necə söhbət edir. Günəş doğdu. Əli(ə) ayağa qalxıb, ona xitab edərək dedi: Salam olsun Sənə Ey Allahın itaətində həmişə duran saleh bəndə! Günəş onun cavabında dedi: Salam olsun sənə ey Peyğəmbərin(s) qardaşı, canişini və Allahın xalqına olan dəlili! Bu zaman Əli(ə) şükr səcdəsi etməyə başladı. Gördüm Allahın Rəsulu(s) ayağa qalxdı. Həzrət(s) öz əlini, Əlinin(ə) üzünə çəkib buyurdu: Qalx mənim həbibim! Asiman əhli sənin ağlamağına görə, ağlayırlar. Allah-təala, səninlə yüksək fələyi saxlayanlarla fəxr edir.¹⁸

GÜNƏŞİN QAYITMASI

İmam Əli(ə) öz əshabı ilə birlikdə Babilə tərəf yola düşdülər. Yolun ortasında namaz qılmaq üçün münasib yer tapdılar. Nəhayət, namaz qılmaq üçün münasib yer tapa bilməyib, hərəkətlərinə davam etdilər. Amma günəşin batmasına çox az qalmışdı.

¹⁷ Məkan adıdır.

¹⁸ Əmaliyə-Səduq, səh. 351. Biharul-Ənvar, 41-ci cild, səh. 177.

Hərçənd Əli(ə) bir qrup əshabı ilə namazını qılmışdı. Lakin əshabın bir qrupu namazını qılmamışdı. Buna görə də öz namazları barədə danışmağa başladılar.

İmam Əli(ə) onların söz-söhbətini eşitdikdən sonra, Allah-təaladan günəşin qaytarılmasını istədi. Allah-təala onun duasını qəbul etdi. Günəşi əsr namazının vaxtına qaytardı. Həzrətin(ə) əshabı namazını qılıb qurtarandan sonra, günəş qüruba endi. Camaat bu aşkar möcüzəni müşahidə etdikdən sonra, Allaha şükr edib, ondan bağışlanmaq istədilər. Bu xəbər hər tərəfə yayıldı.¹⁹

YERİN İMAM ƏLİ(Ə) İLƏ DANIŞMASI

Əsma binti Ümeys deyir: Həzrəti Fatimə(s.ə) buyurdu: Gecələrin birində Əli(ə) evə daxil olduqdan sonra mənə qorxuya saldı.

Dedim: Ey dünya qadınlarının xanımı! Səni necə qorxuya saldı?

Xanım buyurdu: Yerin onunla və onun yer ilə danışmasını eşitdim.²⁰

BÖYÜK BİR DAŞI YERDƏN QALDIRMASI

İmam Əli(ə) öz əshabı ilə Siffeynə gedən zaman səhrada susuzluqla qarşılaşdı. Onlar su tapmaq üçün çox səy etdilər. Lakin tapa bilmədilər. Nəhayət, Əli(ə) bir yeri müəyyən edib, su tapmaq üçün oranı qazmağı göstəriş verdi. Onlar yeri qazmağa başladılar. Qazıntı zamanı böyük bir daşa çatıb dayandılar. Əlinin(ə)

¹⁹ İrşade-Müfid, səh. 162. Biharul-Ənvar, 41-ci cild, səh. 172.

²⁰ Biharul-Ənvar, 41-ci cild, səh. 271.

yanına gəlib dedilər: burada böyük bir daş var və külüng ona təsir etmir.

İmam Əli(ə) buyurdu: Bu böyük daş suyun üzərindədir. Əgər o götürülsə, suyu çıxarmaq olar. Bütün əshab o daşı qaldırmağa çalışdılar. Lakin faydası olmadı. Əli(ə) gördü ki, bu daşı qaldırmaq onların işi deyil. Buna görə də irəli gedib, əlini daşın altına saldı və daşı yerindən oynadıb qaldırdı. Sonra onu bir neçə metr kənara atdı. Bu zaman əshab zülal²¹ suyu müşahidə edib ondan içdilər. Bu onların səfərdə içdikləri ən sərin və şirin su idi.

Əli(ə) buyurdu: Sudan için və ehtiyat üçün götürün. Sonra daşı götürüb, yerinə qoymdu. Quyunun əsərlərini aradan aparıb gizlətdi.²²

XIRDA DAŞLARIN CƏVAHİRƏ ÇEVİRİLMƏSİ

İmam Əli(ə) və onun əshabından bir neçəsi Kufə məscidində oturmuşdular. Bir kişi Həzrəti-Əliyə(ə) xitab edərək, dedi: Atam-anam sənə fəda olsun. Bu dəstənin²³ əlində olan dünyaya təəccüb edirəm. Siz bu dünyadan faydalanmırsınız.

Həzrət buyurdu: Sən təsəvvür edirsən biz dünyanı istəyirik və bizə verilmir? Bu zaman bir ovuc xırda daş götürüb, öz möcüzəsi ilə cəvahirə çevirib, soruşdu: Bunlar nədir?

Dedim: Ən yazşı növ cəvahirdir. Həzrət(ə) buyurdu: Əgər dünyanı istəsək bizim üçün həmişə var,

²¹ Sərin, duru və şirin su.

²² Biharul-Ənvar, 41-ci cild, səh. 261.

²³ Müaviyəyə, Əmr As və s. işarədir.

lakin istəmirik. Sonra əlindəki cəvahirləri yerə atdı. Yenidən xırda daşlar öz əvvəlki halına qayıtdı.²⁴

ZƏLZƏLƏNİN DAYANMASI

Fatimeyi-Zəhra(s.ə) buyurur: Əbu Bəkr və Ömər in dövründə böyük bir zəlzələ baş verdi. Camaat qorxuya düşüb, Əbu Bəkr və Ömərə pənah apardılar. Lakin gördülər ki, o iki nəfər qorxudan Əliyə(ə) pənah gətiriblər. Camaat da onların arxasınca, Əlinin(ə) evinə getdilər.

Əli(ə) onların qorxu və vəhşətinə diqqət etmədən evdən eşiyə çıxdı. Camaat da onun arxasınca hərəkət edirdilər. Nəhayət, uca bir nöqtəyə çatdılar. İmam Əli(ə) orada oturdu. Başqalarında onun ətrafında oturub, şəhərin zəlzələdən titrəyən evlərinə tamaşa edirdilər. Bu zaman Əli(ə) buyurdu: Elə bil siz bu zəlzələdən qorxuya düşmüşünüz.

Cavab verdilər: Necə qorxmayaq ? Halbuki indiyə qədər belə bir şey görməmişik. İmam Əli(ə) dodaqlarını tərpətdikdən sonra, əllərini yerə vurub ona buyurdu: Sənə nə olubdur? Sakit ol!

Yer sakit oldu. Camaat zəlzələdən təəccüb etdiklərindəndə çox, Əlinin(ə) bu işinə təəccüb etdilər.

İmam(ə) buyurdu: siz mənim işimdə təəccüb etdiniz?

Dedilər: Bəli.

Buyurdu: Mən o şəxsəm ki, Allah-təala buyurmuşdur: Yer zəlzələyə gələn zaman, öz içindəki

²⁴ Bəşairüddərcat, səh. 109. Biharul-Ənvar, 41-ci cild, 255-ci səh.

xəbərləri aşkar edər, İnsan deyir: Yer nə olmuşdur?***25

Mən həmin şəxsəm ki, qiyamət günündə yerə deyəcəyəm: Sənə nə olubdur? «Bu gündə yer öz xəbərlərini açıqlayacaq.» ***26

Yer mənim üçün öz xəbərlərini bəyan edəcək. 27

CƏNNƏT VƏ CƏHƏNNƏMİN ÜZƏRİNDƏN PƏRDƏ GÖTÜRMƏK

Həzrəti Əlinin(ə) əshabından bir neçəsi ona dedilər: Həzrəti Musa(ə) və İsanın(ə) canişinləri, camaat üçün dəlil, nişanə və möcüzələr göstərdilər. Siz də əgər bizə möcüzə göstərsəniz qəlblərimiz inam və yəqinlik tapar.

İmam(ə) buyurdu: Sizin nişanə, dəlil və möcüzəni görməyə dözümlünüz yoxdur. Amma camaat israr etdilər.

Nəhayət, Əli(ə) camaatı qəbristanlığa tərəf apardı. Onlar quru və şoran olan bir məntəqəyə çatdılar. Bu zaman yavaş səsle dua edib dedi: Öz pərdələrini kənara çək.

Qəflətən səhranın bir tərəfində bağlar, çaylar, başqa bir tərəfində isə cəhənnəmin atəşi aşkar oldu. Bəziləri isə həzrətin möcüzəsini qəbul edib dedilər: Peyğəmbər(s) buyurardı: Qəbr, behişt bağlarından biri, ya cəhənnəm çalalarından biridir.28

25 Zəlzələ surəsi, 1, 2 və 3-cü ayələr.

26 Zəlzələ surəsi, 4-cü ayə.

27 İləliş-şəraye, səh. 176.

28 Biharul-Ənvar, 41-ci cild, səh. 24.

ÇINQIL DAŞLARIN TƏSBİH DEMƏSİ

Salman deyir: bir neçə nəfər, Peyğəmbərin(s) hüsurunda oturmuşduq. Bu zamanda Əli(ə)-da gəldi. Peyğəmbər(s) bir ovuc çinqıl daş götürüb ona verdi. Daşlar hələ Əlinin(ə) əlində qərar tutmamışdı ki, dil açıb dedilər: «Allahdan başqa, allah yoxdur. Mühəmməd(s) onun elçisidir. Razi oldum ki, Allah mənim pərvərdigarım, Mühəmməd(s) Peyğəmbərim və Əli(ə) isə mənim ağamdır.» ***

Peyğəmbər(s) buyurdu: Sizlərdən hər kəs, Allahı və Əliyyibni Əbitalibin(ə) vilayətini qəbul edib razı olsa, Allahın əzabından amanda qalacaq.²⁹

FƏRATIN SUYUNU YATIRMASI

Fəratın suyu çoxalmışdı. Camaat bu hadisədən qorxuya düşmüşdü. Əlinin(ə) hüsuruna gedib suyun çoxluğundan şikayət etdilər.

İmam Əli(ə) iki oğlu Həsən(ə) və Hüseyn(ə) ilə birlikdə, Fəratın sahilinə gəldi. İmam Əli(ə) çayın kənarında durdu. Bir halda ki, su iki tərəfdən qalxıb-coşurdu. Əlinin(ə) əlində Peyğəmbərin(s) şallağı var idi.

Həzrət(ə) şallaq ilə suya vurdu. «Su yarım metr miqdarında aşağı yatdı. Sonra daha bir zərbə vurdu. Bu dəfə su yarım metr miqdarında aşağı yatdı.

Camaat Əlinin(ə) bu aşkar möcüzəsini müşahidə edib dedilər: Ey əmirəl-möminin(ə)! Suyu bir az da azalt!

²⁹ Biharul-Ənvar, 41-ci cild, səh. 351.

Həzrət(ə) buyurdu: Mən Allahdan istədim və o da müşahidə etdiyinizi əta etdi(bağışladı). İsrar edən bəndə olmağı xoşlamıram.³⁰

ÜÇÜNCÜ FƏSİL

Həzrəti Fatimənin(s.ə) möcüzələri

ANA BƏTNİNDƏ DANIŞMASI

Həzrəti Xədicə(s.ə) hamilə idi. Bətnindəki uşaq dünya qadınlarının xanımı Fatimeyi-Zəhra(s.ə) idi. Fatimə(s.ə) həmişə ana bətninin içindən anası ilə danışar və onu səbr etməyə tövsiyə edərdi. Xədicə(s.ə) bətnindəki uşaq ilə söhbət etməyi, Peyğəmbərdən(s) gizlədirdi. Bir gün Peyğəmbər(s) Xədicənin(s.ə) Fatimə(s.ə) ilə danışmasını eşitdi. Həzrət Mühəmməd(s) buyurdu: Xədicə! Cəbrail mənə xəbər verdi ki, bətnindəki uşaq qızıdır. O pak və mübarək övladdır ki, Allah-təala mənim nəslimi ondan qərar verəcək. Ondən imamlar dünyaya gələcək Allah-təala məndən sonra onları yer üzərində özünün xəlifələri qərar verəcək.³¹

FATİMƏNİN(S.Ə) ÇADRASININ NURU

Əli(ə) bir yəhudidən, bir miqdar arpa borc aldı. O da bu borcun müqabilində girov istədi. Əli(ə) Fatimənin(s.ə) yun çadrasını onun yanında girov qoydu. Yəhudi çadranı alıb, evinə apardı. Onu otaqların birində qoydu. Gecə vaxtı oldu. Yəhudinin arvadı, çadra olan otağa getdi. Bir nurun yuxarı

³⁰ Biharul-Ənvar, 41-ci cild, səh. 249.

³¹ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh.2.

hissəyə saçıb, hər tərəfi işıqlandırdığını müşahidə etdi. Ərinin yanına qayıdıb, müşahidə etdiyini ona dedi. Yəhudi təəccüb etdi. Amma Xanım Fatimənin(s.ə) çadrasının onun evində olmasını unutdu. Sürətlə həmin otağa getdi. Çadranın nurunun hər tərəfə yayılmasını müşahidə etdi. Elə bil bu nur, işıqlı aydan da yaxında işıq salırdı. Təəccüblü halda, çadra olan yerə diqqət etdi. Bu nurun Fatimənin(s.ə) çadrasından olmasını başa düşdü. Bu zaman, yəhudi kişi öz tayfasının yanına, yoldaşı isə öz tayfasının yanına gedib, onları bu təəccüblü nuru görməyə dəvət etdilər. 80 nəfər yəhudi oraya toplandı. Nuru görüb, hamısı bu möcüzədən müsəlman oldular.³²

BEHİŞT PALTARLARI

Yəhudilərdən bir qrupu, toy məclisi keçirmək istəyirdilər. Həzrəti Peyğəmbərin(s) hüzuruna gəlib dedilər: Bizim sizin boynunuzda qonşuluq haqqı vardır. Sizdən istəyirik ki, Fatiməni(s.ə) bizim toy şənliyinə göndər. Onun olması toya daha da şövkət və gözəllik verər. Yəhudilər bu istəklərində çox ısrar etdilər.

Peyğəmbər(s.ə) buyurdu: O Əliyyibni Əbitalibin həyat yoldaşıdır. Əlidən icazə alın.

Yəhudilər, Peyğəmbərdən(s) istədilər ki, o, Əlidən Fatiməni onların toy şənliyinə göndərməsini istəsin.

Yəhudi qadınları özlərini cürbəcür zinətlərlə bəzəmişdilər. Güman edirdilər ki, Fatimə(s.ə) sadə və qiymətsiz paltar ilə toya gələcək və onlar da xanımı belə paltarla təhqir etmək istəyirdilər. Elə bu zamanda

³² Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 30.

Cəbrail(ə) Fatimə(s.ə) üçün behiştədən paltar və zinətlər gətirdi. O paltar və zinətlərin misli (bərabəri) görünməmişdi. Fatimə(s.ə) o paltarı geyib, özünü elə bəzədi ki, başqa qadınlar onu görüb və onun gözəl ətrindən heyran qaldılar.

Fatimə(s.ə) onların toy məclisinə daxil olan zaman, yəhudi qadınlar Xanımın gözəl behişt paltarını görüb elə heyran qaldılar ki, ona təzim etdilər. Onlardan bir qrupu isə, Xanımın bu möcüzəsindən müsəlman oldular.³³

ƏL DƏYİRMANININ FIRLANMASI

Peyğəmbər(s) Salmanı bir iş üçün Fatimənin(s.ə) hüsuruna göndərdi. Salman deyir: Mən Fatiməyə(s.ə) salam vermək üçün, evin qapısının ağzında durdum. Eşitdim ki, Həzrət evin içində Quran oxuyur və həyətdə isə əl dəyirmanı heç kim fırlamadan, öz-özünə hərəkət edirdi.

Salman bu xəbəri Peyğəmbərə(s) çatdırdı. Həzrət(s) təbəssüm edib buyurdu: Ey Salman! Allah-təala qızım Fatimənin qəlb və bütün üzvlərini Allahın ibadəti üçün boş olsun deyə iman ilə doldurmuşdur.³⁴

BEHİŞT YEMƏYİ

Aclıq zamanı idi. Peyğəmbər(s) acmışdı. Xanım Zəhra(s.ə) iki ədəd çörək və bir az ət hazırlayıb atasına apardı. Bir az sonra Peyğəmbər(s) yemək ilə birlikdə Fatimənin(s) yanına gedib buyurdu: Gəl qızım bir yerdə yeyək! Fatimə(s.ə) qabın üzərindəki parçanı götürdü. Qabın çörək və yemək ilə dolu

³³ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 30.

³⁴ Dəlailul-imamə, səh. 48.

olduğunu müşahidə etdi. Başa düşdü ki, bunlar Allah tərəfindəndir. Peyğəmbər(s) soruşdu: bu yeməkləri haradan gətirdin?

Xanım cavab verdi: Allah tərəfindəndir. Allah hər kimə istəsə, hesabsız ruzi verir.

Peyğəmbər(s) buyurdu: Şükr olsun Allaha! Səni Bəni-İsrail qadınlarının xanımı Məryəmə oxşatdı. Sonra Peyğəmbər(s) Əli(ə), Həsən(ə), Hüseyin(ə) və bütün ailəni bir yerə yığdı. Hamısı o yeməklərdən yeyib, doydular. Lakin yemək olduğu miqdarda da qaldı. Fatimə(s.ə) bu yeməkdən qonşulara da verdi.³⁵

BEŞİYİN HƏRƏKƏTİ

Fatimə(s.ə) namaz qılırdı. Bu zamanda beşikdə olan körpə uşaq ağlamağa başladı. Birdən beşiyin hərəkətə gəlib, yellənməsi müşahidə olundu. Beşiyi yelləyən bir mələk idi.³⁶

MİSİLSİZ YEMƏK

Bir gün İmam Əli(ə), Fatiməyə(s.ə) dedi: yemək üçün evdə bir şey varmı? Fatimə(s.ə) cavab verdi: Xeyr! Əli(ə) evdən çıxıb, evə lazım olan şeyləri almaq üçün 1 dinar borc etdi. Miqdadı gördü ki, çalışır, ailəsi isə evdə acdır. Borc aldığı 1 dinarı miqdada verib məscidə getdi. Günorta və ikikndi namazını Peyğəmbər(s) ilə qıldı. Namazdan sonra Peyğəmbər(s) Əlinin(ə) əlini tutub, Fatiməyə(s.ə) tərəf hərəkət etdilər. Xanım namaz və ibadətlə məşğul idi. Onun arxa tərəfində böyük bir qazanın içində yemək qaynayırdı.

³⁵Kəşşaf təfsiri, 1-ci cild, səh. 358.

³⁶Mənaqib, 2-ci cild, səh. 98.

Fatimə(s.ə) atasının səsinə eşidib, onun qabağına çıxıb salam verdi. Peyğəmbərin(s) yanında ən əziz şəxsiyyət, Fatimə(s.ə) idi. Peyğəmbərdə(s) onun salamının cavabını verib, əlini onun başına çəkib dedi: Bizim üçün yemək gətir. Fatimə(s.ə) yemək qabını onların qabağına qoydu. Peyğəmbər(s) sual etdi: Fatimə bu yeməyi haradan gətirmisən? Mən belə rəng və ıydə yemək görməmişəm. Bundan pak yemək yeməmişəm.

Əli(ə) deyir: Peyğəmbər(s) əlini mənim çiynimə qoyub, buyurdu: Bu yemək Miqdada verdiyin 1 dinarın əvəzidir. Allah-Təala hər kim istəsə, hesabsız ruzi verir.³⁷

FATİMƏNİN(S.Ə) NURU

Əban ibni Təğlib deyir: İmam Sadiqdən(ə) soruşdum: Yəbnə Rəsulillah! Niyə Zəhra(s.ə), Zəhra adlandırılıb?

İmam(ə) buyurdu: Çünki gün ərzində Əli(ə) üçün üç dəfə nur saçır və parıldayırdı.

Zəhranın(s.ə) sifətinin nuru, sübh namazı vaxtı parlayır, işıq saçırdı. Bu zaman camaat öz yatağında yuxuda idilər. Bu nurun şüası Mədinə evlərinə yetişir və onları işıqlandırırdı. Camaat təəccüb edir, Peyğəmbərin(s) hüzuruna gəlib, gördükləri nur barəsində sual edirdilər. Peyğəmbər(s) onları Fatimənin(s) evinə göndərərdi. Onlar gəlib, Fatiməni namaz mehrabında görürdülər. Başa düşürdülər ki, nur onun mübarək çöhrəsindən qalxır və müşahidə etdikləri nur, Fatimənin(s.ə) nurudur. Bu nurun ətrafa

³⁷ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 29.

yayılması, günorta və axşam vaxtında da baş verirdi.³⁸

MƏLƏK İLƏ DANIŞMASI

İmam Sadiq(ə) buyurmuşdur: Fatimənin(s.ə) «mühəddisə» adlanmasının səbəbi, mələklərin asimandan gəlib İmranın qızı Məryəmə nida etdikləri kimi ona da nida edib, onunla söhbət etməsidir.

Mələklər nida edib, deyirdilər: Ey Fatimə! Allah-təala, səni seçib, pak etmişdir. Səni dünya qadınlarının içindən seçib, səni onların xanımı qərar vermişdir. Ey Fatimə! Allaha itaət, səcdə və ruku et! ***

Sonra Fatimə(s.ə) mələklərlə söhbət edir. Həmçinin onlar da Fatimə(s.ə) ilə söhbət edirdilər.³⁹

DÖRDÜNCÜ FƏSİL

İmam Həsənnin(ə) möcüzələri

QURUMUŞ AĞACIN YAŞILLAŞMASI

İmam Həsən(ə) Ömrə⁴⁰ səfərinə gedirdi. Onun tərəfdarlarından biri, Zübeyrin övladlarından idi ki, onunla birgə səfər edirdi. Su saxlanılan bir məntəqədə istirahət üçün susuzluqdan qurumuş bir xurma ağacının altında əyləşdilər. Bir ağacın altında İmam Həsən(ə) üçün başqa bir ağacın altında isə İmamın şiəsi üçün yer düzəldilər. İmam Həsən(ə) şiəsi başını qaldırıb dedi: Əgər bu ağacın xurması olsaydı,

³⁸ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 78.

³⁹ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 78.

⁴⁰ Bu həccdə iştirak edən şəxs Hacı sayılmır. «Ömrə» həccin bir növüdür. Xüsusi zamanı yoxdur.

yeyərdik. İmam Həsən(ə) ona buyurdu: Xurma istəyirsən?

Cavab verdi: Bəli!

İmam Həsən(ə) əlini 41göyə qaldırıb dua etdi. Nə dediyini başa düşə bilmədim. Duadan sonra ağac yamyaşıl oldu. Yarpaq və xurma gətirdi. Ağaca çıxıb bütün xurmaları dərdilər. Xurma onlar üçün kifayət etdi.

İKİ QEYBİ⁴² XƏBƏR

İllərin birində İmam Həsən(ə) Məkkəyə piyada gedirdi. Onun ayaqları şişmişdi. Həzrət(ə) nöqərlərindən biri dedi: Əgər dəvəyə minsən, bu şişlər sağalar. Həzrət(ə) qəbul etməyib buyurdu: Yolun ortasındakı mənzildə⁴³ istirahət etmək üçün dayanan zaman sənin yanına zənci bir kişi gələcək. Onun yanında dərman var. Onu alarsan. Nökər dedi: atam, anam sənə fəda olsun! Qarşımızda bir mənzil yoxdur ki, orada bir kəs olsun və bu dərmanı satsın.

İmam(ə) buyurdu: Bir az irəli gedək, onu görəcəksən. İki kilometr yol getdikdən sonra, həmin zənci kişi müşahidə olundu. İmam Həsən(ə) öz nöqərinə buyurdu: O kişinin yanına get, bu dərmanı ondan al və pulunu ver. Alış-veriş qurtarandan sonra, zənci kişi dedi: Bu dərmanı kim üçün istəyirsən?

Nökər cavab verdi: Həsən(ə) ibni Əli(ə) üçün. Zənci kişi dedi: Məni onun yanına apar. Hər ikisi yola düşdülər. Həzrət(ə) hüzuruna çatdıqdan sonra, zənci

41 Üsule-Kafi, Babu Məvludil Həsən(ə) ibni Əli(ə).

42 Yəni, qeybdən verilən xəbər.

43 Dayanılan yer, mənzil salınan yer yolun ortasında istirahət üçün dayanacaq yeri.

kişi dedi: Atam anam sənə fəda olsun! Mən bilmirdim sizin bu dərmana ehtiyacınız var. İcazə versəniz onun pulunu almazdım. Çünki mən sizin dostunuz və şianizəm. Siz dua edin Allah-təala mənə siz Əhli-Beyti sevən sağlam bir oğlan bağışlasın. Çünki mən həyat yoldaşımın yanından gələndə o, uşaq dünyaya gətirmək istəyirdi. İmam Həsən(ə) buyurdu: Öz evinə get. Allah-təala sənə sağlam bir oğlan bağışlamışdır ki, bizim şialərdəndir.⁴⁴

UŞAQLIQ ÇAĞLARINDA SÖHBƏT ETMƏSİ

Əbu Süfyan Əlinin(ə) yanına gəlib dedi: Ey Əbəl Həsən!⁴⁵ Bir hacətin qəbul olması üçün sənin yanına gəlmişəm.

İmam Əli(ə) buyurdu: hacətin nədir? Əbu Süfyan dedi: Gəl birlikdə əmin oğlu Mühəmmədin(s) yanına gedib ondan istəyəm ki, bizimlə Əhd-peyman bağlasın və onu yazsın.

İmam Əli(ə) buyurdu: Ey Əbu Süfyan! Allahın peyğəmbəri sizinlə elə bir peyman bağlayıb ki, heç vaxt onu pozmayacaq. Bu anda Fatimə(s.ə) pərdənin arxasında oturmuşdu və Həsən(ə) dörd aylıq uşaq idi. Körpə uşaq Xanımın önündə beşikdə idi. Əbu-Süfyan Fatiməyə(s.ə) xitab edib dedi: Ey Mühəmmədin qızı! Bu uşağa de bizim üçün babası ilə söhbət etsin və ərəb-əcəm⁴⁶ onun söhbətindən faydalansın.

Bu zamanda Həsən(ə) Əbu Süfyana üz çevirdi. Bir əlini Əbu Süfyanın burnuna, o biri əlini isə onun

⁴⁴ Üsuli-kafi, Babe-molode Əlhəsən(ə) ibni Əli(ə).

⁴⁵ Əlinin(ə) künyəsidir: «Həsənin atası» deməkdir.

⁴⁶ Ərəb olmayan şəxslərə, millətə, əcəm deyilir.

saqqalına sürtdü. O Allahın izni ilə dilə gəlib, dedi: Ey Əbu Süfyan! «La ilahə illəllah Muhəmmədun Rəsulullah» de! Sənin üçün babam ilə danışım və sizi şəfaət edirəm.

İmam Əli(ə) dedi: Şükr olsun Allaha! Mühəmmədin(s) nəslindən, Yəhya ibni Zəkəriyyə(ə) peyğəmbər kimi bir şəxs qərar verdi ki, Allah-təala onun barəsində buyurmuşdur: «Biz ona uşaqlıqda Peyğəmbərlik verdik.»⁴⁷

AĞACLARIN SAYINI TƏXMİN İLƏ DEMƏK⁴⁸

İmam Həsən(ə) və Müaviyə bir-biri ilə sülh etmiş xurma bağlarında oturmuşdular. Müaviyə dedi: Ey Həsən(ə) ibni Əli(ə)! Mənə xəbər çatıbdir ki, Peyğəmbər(s) xurma ağaclarının sayını zənn edirdi. (Yəni təxmin ilə deyirdi) sizin bu barədə məlumatınız varmıdır?

Sizin tərəfdarlarınız belə təsəvvür edirlər ki, sizə yerin və göyün elmindən bir şey gizli deyil.

İmam Həsən(ə) buyurdu: «Peyğəmbər(s) əşyanın çəkisini təxmin ilə deyirdi. Mən onların ədədini təxmin ilə deyirəm.

Müaviyə dedi: bu xurma bağında neçə xurma var?

İmam Həsən(ə) buyurdu: 4 min ədəd. Müaviyə göstəriş verdi ki, xurma ağaclarının xurmalarını saysınlar. Sayandan sonra başa düşdülər ki, ağacın kal xurmalarının sayı 4004 ədəddir.⁴⁹

⁴⁷ Mənaqib, 1-ci cild, səh. 206. biharul-Ənvar, 43-cü cild, 326-cı səh. İrşade-Müfid. 60-cı səh.

⁴⁸ Zənn etmə, təqribi bir miqdar göstərmək.

⁴⁹ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 330.

ÖZ ÖLÜMÜNÜN KEYFİYYƏTİNDƏN XƏBƏR VERMƏK

İmam Həsən(ə) öz ailəsinə xəbər verdi: Mən Peyğəmbər(s) kimi zəhərlənib, Haqq-təalanın görüşünə gedəcəm. Onun Əhli-Beyti dedi: Səni kim zəhərləyəcək?

Buyurdu: Həyat yoldaşım Cədə.

Dedilər: Onu öz evindən qov. Allah ona lənət etsin!

İmam Həsən(ə) buyurdu: Onu evdən necə qovum, halbuki mənim arzum (yəni, şəhid olmaq) onun əlindədir. Mənim çıxış yolum yoxdur. Əgər onu qovsam, başqa bir kəs məni öldürməyəcək. Bu İlahinin mütləq baş verəcək qəzasıdır.⁵⁰

Bir neçə gün keçməmişdi ki, müaviyə bir şəxsi Həzrəti(ə) zəhərləmək üçün hazırlanan zəhər ilə birlikdə Cədənin yanına göndərdi ki, Həzrəti Həsəni(ə) zəhərləsin. İmam(ə) arvadından süd istəyən zaman, O, südü Müaviyə göndərən zəhər ilə qatışdırıb, İmam Həsənə(ə) verdi. Bununla da İmamı(ə) zəhərlədi. İmam Həsən(ə) buyurdu: Ey Allahın düşməni! Məni öldürdün? Allah səni öldürsün. And olsun Allaha! Məndən sonra bir kəsə çatmayacaqsan. Allahın düşməninə heç bir xeyir görməyəcəksən.

Həzrət(ə) buyurduğu kimi, İmamın şəhadətindən sonra, Cədə heç bir xeyir görmədi.⁵¹

⁵⁰ İnsanın başına gələn hadisə, hökm.

⁵¹ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 328. biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh.153.

ƏLİNİ(Ə) CAMAATA GÖSTİ

Camaatın bir qrupu İmam Həsənin(ə) hüzuruna gəlib dedilər; Atan göstərən möcüzə və kəramətlərdən bizim üçün göstər.

İmam(ə) buyurdu: Bu möcüzə ilə iman gətirəcəksiniz?

Dedilər: And olsun Allaha! İman gətirəcəyik. İmam Həsən(ə) pərdənin bir hissəsini yuxarı qaldırdı. Əlini(ə) oturduğu halda müşahidə etdilər.⁵²

İmam(ə) bu zaman buyurdu: Onu tanıyırsınızmı? Hamısı birlikdə dedilər:

Bu Əmirəl-möminindir. Biz şəhadət veririk ki, həqiqətən sən Allahın vəlisi və canişinisən. İmam Əlidən(ə) sonra imamsan.⁵³

QEYBDƏN XƏBƏR

İmam Həsən(ə) əyləqmişdi. Bir şəxs onun xidmətinə gəlib dedi: Ey Peyğəmbərin oğlu! Sənin evin od tutub. İmam(ə) cavab verdi: Od tutmayıb.

Bir az sonra başqa bir şəxs gəlib dedi: Yəbnə Rəsulillah! Sizin qonşunuzun evi od tutub və biz də şəkk etdik ki, sizin eviniz də od tutub yanır. Amma Allah-təala onu atəşdən qorudu.⁵⁴

DOĞULDUĞU GÜN, QUR'AN OXUMASI

Xanım Zəhra(s.ə) 11 yaşında olanda, İmam Həsən(ə) dünyaya göz açdı. O doğulduğu zaman hər bir çirkinlikdən ki, başqa uşaqlarda olur, pak idi. O

⁵² O zaman Əli(ə) şəhadətə qovuşmuşdu.

⁵³ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 328.

⁵⁴ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səh. 327.

doğulduğu zaman Allaha təsbiḥ deyirdi. La ilahə illəllah deyir. Qur'an oxuyurdu. Cəbrail(ə)-da şirin sözlərlə onunla söhbət edirdi.⁵⁵

İNƏYİN QARNINDA OLAN BALANIN XÜSUSİYYƏTLƏRİNİ VƏSF ETMƏSİ

İbni Abbas deyir: İmam Həsənin(ə) yanından bir inək keçdi. Həzrət(ə) buyurdu: Bu inəyin qarnında diş bir buzov var. Buzovun alını və quyruğunun ucu ağdır. Qəssabın yanına gedib. O inəyi kəsdik. Onun qarnındakı buzov İmam Həsənin(ə) buyurduğu xüsusiyyətlərdə idi. Həzrəti Həsənə(ə) dedik: Allah buyurmamışdır ki, «Allah-təala bətnində (rəḥmədə) olanlara agahdır.» Bəs siz necə agah olursunuz?

İmam(ə) buyurdu: Gizli və qeybi elmi Mühəmməd(s) və onun Əhli-Beytindən⁵⁶ başqa heç kəs bilmir.⁵⁷

BEŞİNCİ FƏSİL

İmam Hüseynin(ə) möcüzələri

ÖLÜNÜ DİRİLTMƏSİ

Ravi⁵⁸ deyir: İmam Hüseynin(ə) yanında oturmuşduq. Bu zaman bir cavan ağlaya-ağlaya daxil oldu. İmam(ə) ona buyurdu: Niyə ağlayırsan? O, cavab verdi: Anam indicə vəfat etdi və vəsiyyətdə

⁵⁵ Biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh. 140.

⁵⁶ Peyğəmbərin(s) ailəsi: Fatimə(s.ə), Əli(ə), Həsən(ə), Hüseyn və onun övladları.

⁵⁷ Biharul-Ənvar, 43-cü cild, səc. 328.

⁵⁸ Rəvayət edən, rəvayətçi.

etməmişdir. O, bir çox mal-dövləti barəsində heç bir iş görməyim.

İmam Hüseyn(ə) buyurdu: Qalxın ayağa o qadının evinə gedək! Hamı İmam Hüseyn(ə) ilə birlikdə o qadın vəfat edən evə çatdıq.

İmam Hüseyn(ə) evə daxil olub, dua etdi ki, Allah-təala o qadını, istədiyi şeyləri vəsiyyəət etmək üçün diriltsin. Allah-təala Həzrət Hüseynin(ə) duasına görə onu diriltdi. Elə halda ki, o, oturub «kəlməyi-şəhadət» deyirdi. Bu zaman İmam Hüseyn(ə) baxıb dedi: Daxil ol! Ey Mənim ağam! Mənə fərman ver.

İmam(ə) daxil olub, oturduqdan sonra, o qadına buyurdu: Vəsiyyəət et! Allah sənə rəhmət etsin!

Qadın dedi: Ey Peyğəmbərin nəvəsi! Filan qədər mal, bu məkanlarda varımdır. O malların üçdə birini sizin üçün qərar vermişəm.

Məsləhət gördüyünüz yerlərə və dostlarınıza xərc edin. Üçdə ikisini isə bu oğlum üçün ayırmışam. Əgər sənə dostlarından olsa, bu mallardan istifadə etməyə haqqı var. Yox əgər sənə düşmənin və müxalifindirə, bu mallardan istifadə etməyə haqqı yoxdur.

Sonra İmamdan(ə) onun üçün namaz qılmağı və işlərinə nəzarət etməyi istədi. Yenidən əvvəlki halına qayıtdı.⁵⁹

⁵⁹ Biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh.181.

PEYĞƏMBƏR(S) VƏ ƏLİNİ(Ə) CAMAATA GÖSTƏRMƏSİ

Əsbəğ ibni Nəbatə deyir: İmam Hüseyin(ə) dedim: Mənim ağam! Səndən bir şey istəyirəm ki, ona yaqinim var və İlahi sirrlərdəndir ki, ona agahsınız.

İmam(ə) buyurdu: Ey Əsbəğ! Peyğəmbərin(s) Əbu Bəkrlə Quba məscidindəki söhbətini eşitmək istəyirsən?

Dedim: Bəli. Onu istəyirdim İmam Hüseyin(ə) buyurdu: Qalx! Biz Kufədə idik. Birdən bir göz qırpımında Quba məscidində olduq.

İmam Hüseyin(ə) təbəssüm edib buyurdu: Ey Əsbəğ, gır ay Sübh və bir ay gecə vaxtının küləyi Süleyman ibni Davudun(ə) ixtiyarında idi.

Amma küləyin ixtiyarı mənə Süleymandan(ə) da çox verilmişdir.

Dedim: And olsun Allaha! Doğru deyirsən Peyğəmbərin balası.

Bu zaman da buyurdu: Biz Qur'ana elmi olan kəslərik. Bizim yanımızda olanlar, heç kimin yanında yoxdur. Çünki biz Allahın sirr saxlayanıyıq. Yenidən Həzrət(ə) təbəssüm edib buyurdu: Biz Allahın sülaləsi və Peyğəmbərin(s) vərəsələriyə.60 Allaha bu nemətinə görə şükr edirik.

Sonra mənə buyurdu: Daxil ol. Daxil olub gördüm ki, Peyğəmbər(s) mehrabda61 özünü əbasına bükmüşdür. Barmaqlarını dişinin altında sıxır və

60 Varis (vərəsə), «Ölən bir adamın mülk və malına vəsiyyətlə ylu ilə yiyələnən şəxs.»

61 məscidlərdə qiblə cəhətdəki divarda qayrılmış və pişnamazın önündə durub namaz qıldığı oyuq.

özündən sonra xəlifəlik barəsində Əbu Bəkr ilə söhbət edirdi.

Həmçinin Əli(ə) də orada idi.⁶²

ÖZ QATİLLƏRİ BARƏSİNDƏ XƏBƏR VERMƏK

Hüzeyfə deyir: Eşitdim ki, imam Hüseyin(ə) buyurur: And olsun Allaha! Bəni-Üməyyənin qəddar və itaətsiz şəxsləri məni qətlə yetirmək üçün bir yərə toplanacaqlar.

Onların hamısının önündə Ömər Sə'd olacaqdır. İmam Hüseyin(ə) bu xəbəri, Həzrəti-Peyğəmbər(s) sağ olan zaman buyurmuşdur.

Dedim: Bu xəbəri sizə Peyğəmbər(s) vermişdirmi? Buyurdu: Xeyr.

Peyğəmbərin(s) yanına gedib, Hüseynin(ə) xəbərini ona çatdırdım.

Peyğəmbər(s) buyurdu: Mənim elmim onun elmi, onun elmi mənim elmimdir. Çünki, biz varlıq yaranmamışdan qabaq onların həqiqətinə və sirrlərinə agah idik.⁶³

İMAMLIĞIN HEYBƏTİ

Bir neçə nəfər imam Hümeynin(ə) hüzuruna gəlib dedilər: Bizi öz fəzilətinə agah et. İmam(ə) buyurdu: Sizin bizim fəzilətləri eşitməyə dözümlünüz yoxdur. Bir neçə nəfəriniz burada qalsın bəziləriniz getsin. Fəzilətlərimi burada qalanlara deyəcəyəm. Əgər onların fəzilətimi eşitməyə dözümləri olsa, o zaman sizin hamınıza deyəcəyəm.

⁶² Biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh. 184.

⁶³ Biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh. 186.

Onlar Həzrətin yanından uzaqlaşdılar. Bu zaman imam Hüseyn(ə) özünün imamlıq heybəti ilə, onların biri ilə söhbət etdi və fəzilətlərini söylədi. Nəhayət, O, şəxs heyran qaldı. Onlar İmamın(ə) yanından qayıtdılar.⁶⁴

DUASININ DƏRHAL QƏBUL OLMASI

Ravi deyir: Aşura günündə, Kərbala hadisəsinə və İmam Hüseynin(ə) başına gələnlərə şahid idim. Əbdullah ibni Cüveyrə adlı bir kişi, Həzrət Hüseynin(ə) yanına gəlib dedi: Ey Hüseyn! İmam(ə) cavab verdi: Nə istəyirsən?

Dedi: Sənə atəşi gözaydınlığı verirəm. (Yəni cəhənnəmə gedəcəksən.)

İmam Hüseyn(ə) buyurdu: Belə deyil. Mən bağışlayan və şəfaət edən Allah-təalanın yanına gedəcəyəm. Xeyr içində, yaxşılığa doğru hərəkət edirəm. Sən kimsən?

Cavab verdi: Mən ibni Cüveyrəyəm.

İmam(ə) onu əlini tutub, yuxarı qaldıraraq dedi: İlahi bunu cəhənnəmə göndər.

İbni Cüveyrə qəzəblənib, İmama(ə) hücum etdi. Amma hücum edən zaman onun atı yerə yıxıldı və İbni Cüveyrənin ayağı üzəngiyə ilişib, başı yerə dəydi. At onu yer üzərində sürüyür. Onun başını daşa və ağaca vururdu. Onun ayağını parçaladı və bədəninin bir hissəsi üzəngidə olan halda cəhənnəmə vasil oldu.⁶⁵

⁶⁴ Biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh. 184.

⁶⁵ Biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh. 187.

CƏBRAİLİN(Ə) İMAM HÜSEYNİN(Ə) BEŞİYİNİN BAŞINDA HAZIR OLMASI

Günlərin birində Cəbrail(ə) yerə nazil oldu. Bu zamanda Fatimə(s.ə) yatmışdı və İmam Hüseyn(ə) beşikdə ağlayırdı. Cəbrail(ə) onunla şirin söhbət etməyə başlayıb ona salam verdi. Nəhayət Fatimə(s.ə) yuxudan ayıldı. Bir şəxsin oğlu Hüseyn(ə) ilə danışib, onu sakitləşdirməsini eşitdi.

Fatimə(s.ə) baxdı. Amma bir kəsi görmədi. Bu xəbəri Peyğəmbərə(s) çatdırdı. Peyğəmbər(s) buyurdu: O Cəbrail(ə) idi.⁶⁶

İMAM HÜSEYNİN(Ə) KƏSİLMİŞ MÜBARƏK BAŞININ NURU

İbn Ziyadın qoşunu İmam Hüseynin(ə) və onun dostlarının kəsilmiş başlarını, Yezid üçün aparan zaman, yolun kənarında bir rahibin ibadətghında (monastır) oturaq saldılar. İmam Hüseynin(ə) mübarək başını bir sandığa qoydular.

Gecə yarısı idi. Rahib bir səs eşitdi. Qulaq asdıqda, Allaha zikr və təsbih deyilməsini eşitdi. Ayağa qalxıb, başını monastrdan bayıra çıxartdı. Divarın yanında bir sandığı müşahidə etdi. Gördü ki, sandıqdan böyük bir nur asimana tərəf qalxır və mələklər dəstə-dəstə aşabı enib, deyirlər. Salam olsun sənə ey Peyğəmbərin oğlu! Salam olsun sənə ey Əba Əbdillahi!⁶⁷

Allahın salamu sənə olsun. ***

⁶⁶ Biharul-Ənvar, 44-cü cild, səh. 188.

⁶⁷ İmam Hüseynin(ə) Künyəsidir.

Məsihi rahib bunları müşahidə edib təəccübləndi. Nalə etməyə başladı. Sübh açıldıktan sonra ibadət etdiyi yerdən çıxıb, qoşunun içərisinə gəlib soruşdu:

Bu qoşunun sərkərdəsi kimdir?

Cavab verdilər: Xulidir. Xulinin yanına gəlib soruşdu: Bu sandıqdakı nədir?

Cavab verdi: Hüseyn(ə) ibni Əliyyibni Əbi Talibin(ə) başıdır.⁶⁸

İMAM HÜSEYNİN(Ə) QƏBRİNİN TORPAĞININ MÖCÜZƏSİ

Həzrəti-Ayətullahul-üzma Ərakinin həyat yoldaşı vəfat etmişdi. Alimlərdən bir neçəsi yazıçı da olmaqla yanaşı, Ayətullahul-Üzma Bəhaüddini ilə birlikdə Ayətullah Ərakiyə baş sağlığı vermək üçün onun xidmətinə getdik. Bu böyük alim müsibət görməsinə baxmayaraq, çox şad və xüsusi bir mənəvi halda idi. Ağlamaq halında İmam Hüseyn(ə) hadisə və məsələlər bəyan edirdi. O cümlədən: Bir dəfə atam Hüseynin(ə) qəbrini ziyarət etməyə getdi. Atam orada olanda İmamın qəbrini torpağından götürüb özü ilə gətirmişdi. Çünki müxtəlif rəvayətlərdə gəlmişdir ki, bu torpaq hər dərdə şəfa verəndir. Atam bu torpağı saxlayırdı. Hər kəsin bir xəstəliyi olanda ona müraciət edirdi. O, bir mərci miqdarında torpaqdan ona verirdi. Torpağı istifadə etdikdən sonra şəfa tapırdılar.⁶⁹

⁶⁸ Müntəhal-Amal, səh. 423.

⁶⁹ Müəllifdən.

ALTINCI FƏSİL

İmam Zeynul Abidin(ə) möcüzələri

ŞİRLƏRİN MƏMURİYYƏTİ

Həcc səfərlərinin birində İmam Səccad(ə) həcc əməllərini yerinə yetirmək üçün Mədinədən Məkkə şəhərinə tərəf hərəkət edirdi. İki şəhər arasında yerləşən bir çölə yetişdi. O çöldə bir oğru camaatın yolunu kəsirdi. İmamı gördükdə ona dedi: Düş aşağı!

İmam(ə) buyurdu: Məndən nə istəyirsən?

İstəyirəm səni öldürəm və nəyin varsa onları qarət edəm.

İmam(ə): Mənim nəyim varsa səninlə öz aramda bölürəm və sənə verdiklərim şeyi sənin üçün halal edərəm.

Yol kəsən oğru dedi: Mən bu bölüşə razı deyiləm.

İmam(ə): İstədiyini heyi götür və ehtiyacım qədər mənədə saxla. Amma oğru bu təkliflə də razılaşmadı.

İmam(ə) ona buyurdu: Pərvərdigarın haradadır?

-Mənim pərvərdigarım yuxudadır. Bu zaman iki şir çöldən gəlib onu parçalayıb həlak etdilər. İmam(ə) ona buyurdu: Belə güman etmişdinki pərvərdigarın yuxudadır. Bu zaman iki şir çöldən gəlib onu parçalayıb həlak etdilər. İmam(ə) ona buyurdu: Belə güman etmişdinki pərvərdigarın yuxudadır və səndən xəbərsizdir.⁷⁰

⁷⁰ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 41.

BÜTÜN VARLIĞIN İMAMLA BİRLİKDƏ DUASI

Səid ibni Musib deyir: İmam(ə) Məkkədən çıxmamış camaat çıxmırdılar. İmam Səccad(ə) ordan çıxdıqdan sonra, camaat da onunla birlikdə çıxdılar. O vaxt məndə İmamla birlikdə gəlirdim. Məntəqələrin birində yolun ortasında dayandı və iki rükət namaz qıldı. Allahı səcdə halında zikr edən zaman, onunla birlikdə zikr etməyən heç bir ağac və daş qalmamışdır. Mən bu hadisəni müşahidə etdikdə qorxdum.

İmam başını qaldırıb mənə dedi: Ey Səid! Qorxdunmu?

Cavab verdim: Bəli yəbnə Rəsulillah!

İmam buyurdu: Bu əzəmətli təsbihdir.⁷¹

QEYBDƏN BİR XƏBƏR

Tarixin böyük cinayətkarlarından biri olan Həccac ibni Yusif, Bəni-Üməyyə xəlifələrindən olan Əbdül Məlik Mərvana belə yazdı: Əgər istəyirsənsə sənin hökumətin sabit qalsın, Əli ibni Hüseyni(ə) öldür.

Əbdül Məlik Həccaca bir məktub yazdı ki, o məktubda belə yazılmışdır:

«Mənim əlimi Bəni Haşimin qanına bulama və özündə bu işdən çəkin. Ali Əbu Süfyan Bəni Haşimin qanını tökdü, amma çox çəkmədi ki, Allah onların səltənətini nabud etdi. Bu məktubu gizləncə ona göndərdi.

Əbdül Məlik bu məktubu Həccaca yazan vaxt İmam Səccad(ə) da həmin vaxt Əbdül Məlikə yazdı. O məktubda belə yazılmışdı: «Bəni Haşimin qanını hifz

⁷¹ Mənaqib, ibni Şəhre Aşub, 3-cü cild, səh. 279.

etmək barəsində yazdığından agah oldum. Allah sənə əcir versin... və məktubu Əbdul Məlik, Həccaca məktub göndərdiyi zaman öz qulamı ilə Əbdül Məlikə göndərdi. Qulam, Əbdül məlikin yanına gəlib gəlib, məktubu ona verdi. Əbdul Məlik məktubun tarixinə baxdı və gördü ki, bu məktub onun Həccaca yazdığı məktubla bir tarixdə yazılıb. Belə olduqda İmam Səccadın(ə) həqqaniyyətinə yəqin etdi və xoşhal oldu.

Sonra İmam(ə) üçün çoxlu miqdarda dinar göndərdi və ondan özünün, ailəsinin və qulamının bütün ehtiyaxlarını ona deməsini istədi.⁷²

HƏCƏRÜL-ƏSVƏD İLƏ SÖHBƏT

İmam Hüseyn(ə) şəhadətə yetişəndən sonra, Mühəmməd Hənəfiyyə bir şəxsi imam Səccadın(ə) yanına göndərdi ki, onunla xüsusi görüş təyin etsin. İmam(ə) onun bu istəyinə müsbət cavab verdi və bir-biri ilə söhbət etməyə başladılar. Mühəmməd Hənəfiyyə dedi: Ey qardaşım oğlu! Sən yaxşı bilirsən ki, Allahın peyğəmbəri imamət və xəlifəliyi özündən sonra Əmirəl-möminin Əliyə(ə) sonra İmam Həsənə(ə) tapşırıb. Atanız da vəsiyyət etməmiş öldürüldü.

Mən sənin əminəm Atanla bir kökdənəm və Əlinin(ə) övladıyam. Səndən yaşlı olduğum üçün imamlığa da ləyaqətim səndən çoxdur. Buna görə imam və vəsi olmaq məsələsində mənimlə qalmaqla etmə.

İmam səccad(ə) buyurdu: Ey Əmi! Allahdan çəkin və həqqin olmayan bir şeyi iddia etmə. Mən səni

⁷² Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 29.

moizə edirəm ki, cahil kəslərdən olmayasan. Ey Əmi! Atam(ə) İraqa getməmişdən qabaq əhd bağlamışdıq. Bu silah Allahın rəsulunun(s) silahıdır ki, mənim əlimdədir. Buna görə imamlıq məsələsinə dəxalət etmə, yoxsa pərişan olarsan və ömrün qısa olar. Allah imamlıq və vəsilik işini İmam Hüseyn(ə) nəslində qərar veribdir. Əgər bu həqiqətə agah olmaq istəyirsənsə, gəl birlikdə Həcərül-Əsvədin yanına gedək və ondan istəyək ki, bu həqiqəti bizə aşkar etsin.

Hər ikisi yola düşdülər. Nəhayət, Həcərül-Əsvədə yetişdilər. O zaman İmam Səccad(ə) Mühəmməd Hənəfiyyəyə buyurdu: Əvvəlsən Allah dərgahına üz tut və ondan istə ki, Həcərül-Əsvədi sənin üçün dilə gətirsin. Sonra ondan istə sənin imamlığına şəhadət versin.

Mühəmməd Hənəfiyyə nalə çəkərək dua edib Allaha yalvardı və Həcərül-Əsvəddən istədiyi onun imamlığına şəhadət versin. Amma heç bir cavab eşitmədi.

İmam Səccad(ə) buyurdu: Ey Əmi! Əgər sən doğrudan vəsi və imam olsaydın o sənə cavab verərdi.

Mühəmməd Hənəfiyyə dedi: Qardaşım oğlu sən dua et və Allahdan istə ki, həqiqət məlum olsun.

Əli ibni Hüseyn(ə) istədiyi kimi Allah ilə münacat etdi. Sonra Həcərül-Əsvədə xitab edərək belə dedi: Səndən peyğəmbərlərin, övliyaların və bütün insanların əhdini səndə yerləşdirən Allaha xatir istəyirəm ki, İmam Hüseyndən(ə) sonrakı imamın kim olduğunu bizə xəbər verəsən. Həcərül-Əsvəd yerində tərpəndi. Beləki az qalmışdı yerindən qopsun. O zaman Allah-təala onu dilə gətirdi və o, fəsih ərəb

dilində dedi: And olsun Allaha! Doğrudanda imamlıq Hüseyn ibni Əlidən(ə) sonra, Əli ibni Hüseyn ibni Əli ibni Əbitalibə və peyğəmbərin qızı Fatimənin oğluna yetişib.

İş bu yerə yetişəndə Mühəmməd Hənəfiyyə tutduğu yolundan qayıtdı və Əli ibni Hüseynin(ə) ardıcıllarından oldu.⁷³

ÖLÜNÜ DİLƏ GƏTİRMƏK

Günlərin birində İmam Səccad(ə) buyurdu: Qəflətən ölmək mömin üçün rahatlıqdır. Amma kafir üçün təəssüf və narahatlıqdır. Mömin ona qüsul verən və tabutda aparan şəxsi tanıyır. Əgər onun əməlləri yaxşı və Allah yanında onun üçün xeyir olsa, onu dəfn edənlərə and verər ki, onu torpağa tapşırmaqda tələssinlər. Əgər pis əməllərinə xatir onun üçün xeyir olmasa, and verər ki, dəfn işində səhlənkarlıq etsinlər. İmam bu mətləbi bəyan etdikdə Zümrətibni Səməurə ki, bədxah adamlardan biri idi. Dedi: Əgər onun başına belə bir müsibət gələcəksə, onda tabutdan çıxsın bayıra gülsün və başqalarını güldürsün.

İmam(ə) dedi: Ey mənim rəbbim! Zümrət ibni Səməurə peyğəmbərin hədisinə güldü və başqalarını da güldürdü. Onu təəssüflü və qəfil ölümə öldür.

Bir az keçməmişdi ki, Zümrənin qulamı imamın yanına gəlib dedi: Zümrə qəflətən öldü. And olsun Allaha! Öldükdən sonra mən onun səsinə eşidirdim ki, belə deyirdi: Zümrətibni Səməurəyə vay olsun! Dostlarım məndən ayrıldılar və cəhənnəmə vasil oldum. O, mənim əbədi yerimdir.

⁷³ Üsule-Kafi: kitabul-höccə.

İmam(ə) dedi: Əllahu Əkbər! Bu peyğəmbərin hədisinə gülüb və başqalarını güldürənin cəzasıdır.⁷⁴

DAŞIN YAQUTA ÇEVRİLMƏSİ

Ümmü Səlim deyir: İmam səccad(ə) mənə buyurdu: Ey Ümmü Səlim! Mənə bir az xırda daş gətir. Mən də bir miqdar xırda daşları yerdən yığıb, ona verdim. Sonra o Həzrət onları götürüb toz şəklinə saldı, sonra ondan palçıq düzəldib qırmızı yaquta çevirdi.⁷⁵

VİLAYƏTİN QÜDRƏTİ

Bir kişi imam Səccada(ə) ərz etdi: Nə üçün biz öz düşmənlərimizdən üstün və fəzilətli sayırıq, halbuki onların arasında elələri var ki, bizdəndə yaraşıqlıdırlar?

İmam(ə) buyurdu: Onlardan üstün olduğunu bilmək istəyirsən?

Cavab verdi: Bəli!

İmam Əlini onun üzünə çəkdi və özünün vilayət qüdrəti ilə onun bəsirət gözünü açıb dedi: Bax!

Baxdı. Onların hamısını heyvan sifətində gördü. Dəhşətə gələrək iztirablı halda imama ərz etdi: sənə fəda olum, məni əvvəlki halıma qaytar.

Məsciddə xoruzdan, meymundan və itdən başqa bir şey görmürəm. İmam əlini onun üzünə çəkdi və o əvvəlki halına qayıtdı.⁷⁶

⁷⁴ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 27.

⁷⁵ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 49.

⁷⁶ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 49.

İKİ QEYBİ XƏBƏR

Bir kişi İmam Əli ibni Hüseynin(ə) yanına gəldi. O zaman İmamın səhabələri də orada idilər.

İmam(ə) sual etdi: Bu kişi kimdir?

O cavab verdi: Mən münəccim, nəşəbləri bilən və falçı bir kişiyəm. İmam ona bir nəzər edib buyurdu: İstəyirsənmi sənə bir kişi tanıtdırım ki, sən bura varid olduğun zamandan qırx min ələmi seyr edib.

Kişi soruşdu: O kimdir?

İmam buyurdu: Onu sənə tanıtdırmayacam, amma istəsən sənə xəbər verərəm ki, nə yemisən və evində nə toplamısan.

Dedi: xəbər ver.

İmam(ə) buyurdu: Bu gün pendir yemisən və evində on dinar pulun var. Onlardan üç dinarı xalidir.

O kişi İmama ərz etdi: Şəhadət verirəm ki, sən İlahinin böyük höccətisən, böyük məsəl və təqva kəlməsisən.

İmam(ə) da ona belə buyurdu: Sən də doğrucu və düz danışansan. Allah sənin qəlbini imanla imtahan etdi və onu sənin qəlbində möhkəm etdi.⁷⁷

TEYYÜL-ƏRZ

Himad ibni Həbib deyir: İllərin birində həcc səfərinə yola düşdük, yolun ortasında qara küləklər qopdu, belə ki, karvanımız dağılıb bir-birindən ayrıldı. Səhrada azıb yolumu itirmişdim. Nəhayət, susuz-bitkisiz bir yerə yetişdim. Axşam yetişdi, bir ağaca pənəh apardım. Qaranlıq hər yanı bürümüşdü. Gözlənilmədən bir cavanı gördüm ki, əynində köhnə

⁷⁷ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 42.

ağ paltar var idi. Özü də müşk iyi verirdi. Onu gördükdə qorxdum və öz-özümə dedim: Bu Allah övliyalarından biridir. Bir yerdə dayanıb namaz qıldı, o zaman yerdən onun üçün bir bulaq qaynadı və o, çoxlu dua etdi.

Mən qorxdum ki, o, gözümdən itə və bu iş mənim üçün gizli qala. Onun yanına getdim və ərz etdim: Səni and verirəm o kəsə ki, səndən yorğunluq zəhmətini götürüb zahidliyin və öz münacatının ləzzətini sənə dadızdır. Məni lütfün xatirinə özünə yol yoldaşı edəsən. Mən azmışam.

Dedi: Əgər düzgün təvəkkül etmiş olsan, heç vaxt azmarsan. Gərək arxamca gələsən. Ağacın altına yetişəndə əlimdən yapışdı. Elə bil ki, yer ayağımın altında hərəkət edirdi. Səhər işıqlaşmağa başlayanda buyurdu: Müjdə olsun sənə, bura Məkkədir. Dostlarımı görüb səslərini eşitdikdə dedim: Sənə qiyamət gününə and verirəm, sən kimsən?

Buyurdu: İndi ki mənə and verdin, mən Əli ibni Hüseyn ibni Əli ibni Əbi Talibəm.⁷⁸

YEDDİNCİ FƏSİL

İmam Baqirin(ə) möcüzələri

GÖYLƏRİN VƏ YERİN MƏLƏKUTUNU GÖSTƏRMƏSİ

Cabir ibni Yəzid deyir: İmam Baqirdən(ə) allahın bu sözü barəsində sual etdim ki, buyurub:

⁷⁸ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 40.

«Biz bu cür göylərin və yerin mələkutunu İbrahimə göstərdik.»

İmam(ə) cavabımda buyurdu: Başını göyə qaldır.

Başımı göyə qaldırdım. Gördüm tavan ayrılıb. Gözüm bir dəliyə toxundu və bir nuru müşahidə etdim. Onu görməkdən gözlərim istiləşdi. O zaman buyurdu: Bu cür İbrahim göylərin mələkutunu müşahidə etdi.

Sonra isə buyurdu: Yerə bax və yenə də göyə nəzər et.

Göyə tərəf başımı qaldırdığım zaman tavan əvvəlki halına döndü. Ondan sonra İmam(ə) əlimdən tutub, evdən bayıra çıxartdı və mənə bir paltar geyindirib buyurdu: Bir müddət gözlərini yum. Sonra buyurdu: Sən bir qaranlıqlardasan ki, Zülqərneyn onları görmüşdü. Gözlərimi açdım və qaranlığın şiddətindən heç bir şey görmədim. Sonra İmam(ə) bir xətt çəkib buyurdu: Sən Xızırın həyat suyunun çeşməsindəsən. Sonra o aləmdən xaric olduq və başqa bir aləmə keçdik.

Axırda İmam(ə) buyurdu: Bu yerin mələkutudur. Sonra mənə buyurdu: Gözlərini yum. Əlimdən tutdu, müşahidə etdim ki, olduğumuz evdə durmuşuq və əynimə geyindiriyi paltarı çıxardı.

Ərz etdim: Sənə fəda olum! Gündən nə qədər keçib:

Buyurdu: Üç saat.⁷⁹

⁷⁹ Mənaqib, 3-cü cild, səh. 326. biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 268.

DİVAR ARXASINDAN OLAN BAXIŞ

Abdullah ibni Əta deyir: Mən Məkkədə idim və İmam Baqir(ə) görüşünün vurğunu olmuşdum. Mədinəyə yola düşdüm ki, İmamın(ə) hüzuruna yetişəm. Getməyimin məqsədi onun görüşünün şövqündən başqa bir şey deyildir. İmamın(ə) yanına getdiyim gecə çox soyuq və yağışlı bir gecə idi. İmamın(ə) evinin qapısına çatdığım zaman gecənin yarısı idi. Öz-özümə dedim: Mən bu vaxt qapını döyməyəcəyəm, səbhə qədər qapının dalında qalaram. Sonra isə onun görüşünə gedərəm. Elə bu fikirdə idim eşitdim ki, Həzrət öz xidmətçisinə buyurdu: Qapını Abdullah ibni Əta üçün aç ki, bu soyuq gecədə əziyyətə düşməsin. Qapını açdı və mən İmamın(ə) yanına varid oldum.⁸⁰

XURMA AĞACININ İTƏT ETMƏSİ

İmam Baqir(ə) bir ərazidə dayandı və öz xeyməsinə qurdu. Sonra bir qədər hərəkət etdi. Nəhayət, bir xurma ağaca yetişdi. Ağacın altında Allahın şükrünü dedi, sonra buyurdu: Ey xurma ağacı! Allah səndə qərar verdiyi şeylərlə bizi doydu. Bu zaman ağacdə qırmızı və sarı xurmalar bar verdi. İmam(ə) ondan meyl etdi. Əbu Üməyyə Ənsari də onunla idi, o da, ağacın xurmasından meyl etdi.

Axırda İmam(ə) buyurdu: bizim bu möcüzəmiz Məryəmin möcüzəsi kimidir ki, xurma ağacının budaqlarını öz tərəfinə çəkdi və ağac onun üçün təzə xurmalar verdi.⁸¹

⁸⁰ Bəsarü'd-dərcat. 5-ci cild, səh. 70, 14-cü bab.

⁸¹ Bəsarü'd-dərcat. 5-ci cild, səh. 69, 13-cü bab.

Həzrəti-Məryəmin(ə) möcüzəsi belə idi ki, Həzrəti-Məsihin(ə) təvəllüdü ilə camatdan uzaqlaşıb qəmlənmişdir.

Cəbrail(ə) ona nida etdi: Qəmgin olma! Allah sənin üçün axar su qərar verib ta ondan içib, özünü onunla pak edəsən və xurma ağacının budağını öz tərəfinə çək sənin üçün təzə xurma bitirsin. Bu budağın quru olduğu və xurma fəslinin çatmadığı halda idi.⁸²

MƏNSURUN GƏLƏCƏYİNDƏN DƏQİQ XƏBƏR

Əbu Bəsir deyir: Mən və İmam Baqir(ə) Rəsulullahın məscidində oturmuşduq və İmam Səccad(ə) o zaman sağ idi. Bu zaman Mənsur Dəvaniqi və Davud ibni Süleyman varid oldular. Bu Abbasi xəlifələrinin (Mənsur onlardan biri idi.), hökumətə çatmadığı zamanında idi. Davud İmam Baqirin(ə) hüzuruna yetişdi. Həzrət buyurdu: Niyə Mənsur gəlmədi?

Cavab verdi: Çəkinir.

İmam buyurdu: Çox keçməyəcək ki, o, camaatın hökumətinə çatacaq, onlara müsəllət⁸³ olacaq, bütün islam hökumətində hökmranlıq edəcək və uzun ömrü olacaq. Xəzinələri və malları yığacaq belə ki, ondan əvvəlkilər bu cür etməmişdilər.

Davud Mənsur Dəvaniqin yanına gedib, onu İmamın(ə) dediklərindən xəbərdar etdi. Mənsur İmamın(ə) yanına gəlib dedi: Sizin hüsurunuza

⁸² Məcməul-Bəyan, 6-cı cild, səh. 511.

⁸³ Yəni: camaatın ixtiyarı onun əlində olacaq.

gəlməməyimin səbəbi sizin böyük olmağınızdır.
Davud gətirdiyi xəbər nə idi?

Həzrət buyurdu: Dediyim sözlərin hamısı olacaq.

Mənsur: Bizim hökumətimiz sizin
hökumətinizdən qabaq olacaq?

İmam(ə) : Bəli!

Mənsur: Məndən sonra mənim oğlum hökumətə
çatacaq.

İmam(ə): Bəli!

Mənsur sual etdi: Bəni Üməyyə hökumətinin
müddəti çox olacaq, ya bizim hökumətin? İmam:
Sizin hökumətiniz daha uzun olacaq. Hökumət sizin
övladlarınızın əlində olacaq və top kimi onunla
oynayacaqlar. Bu atamın mənə verdiyi xəbərdir.
Mənsur hökumətə çatdığı zaman İmam Baqirin(ə)
dediyi sözündən heyrtləndi.⁸⁴

İSMİ ƏZƏMİN⁸⁵ TƏLİMİ

Ömər ibni Hənzələ deyir: İmam Baqirə(ə) ərz
elədim: Güman edirəm sizin yanınızda dərəcə və
hörmətim var.

İmam(ə): Bəli elədir. O zaman ona ərz etdim:
Mənim sizdən bir istəyim var.

Ömər ibni Hənzələ: İsmi əzəməməyə öyrədin.

İmam(ə): Ona dözə bilərsən?

Dedim: Bəli.

Buyurdu: Evə daxil ol. Sonra əlini yerə qoydu və
birdən ev qaranlıq oldu. Ömər ibni Hənzələnin
bədəninə titrətmə tutdu.

⁸⁴ Kəşfül-ğəmmə, 2-ci cild, səh. 355.

⁸⁵ Allahın böyük adları.

İmam(ə) buyurdu: Nə deyirsən yenə də ismi əzəmi öyrənməyə hazırsan?

Ömər ibni Hənzələ: Xeyr. O zaman İmam(ə) əlini yerdən götürdü və ev əvvəlki halına qayıtdı.⁸⁶

BİR QEYBİ XƏBƏR

Əbu Bəsir deyir: Mən Kufədə bir qadın üçün Quran oxuyurdum və ona Quranı öyrədirdim. Dərslərin birində onunla zarafat etdim. İmam baqirin(ə) hüzuruna yetişdiyim zaman o qadınla zarafat etdiyimə görə məni danlayıb, buyurdu: Gizlində günah edən şəxsə Allahın inayəti olmayacaqdır. Nə dedin ona?

Əbu Bəsir deyir: Xəcalətdən başımı saldım aşağı və tövbə etdim. O zaman İmam (ə) buyurdu: bundan sonra naməhrəm qadınla zarafat etmə.⁸⁷

MÖMİNİ KAFİRDƏN AYIRMAQ

Cabir deyir: Əlli nəfərə yaxın İmam Baqirin (ə) yanında idik. Bu halda Kəsir (onun işi xurma tumu satmaq idi) daxil oldu. Salam verib oturdu. O vaxt dedi: Kufədə Muğeyrə ibni İmran güman edir ki, sizin bir mələk var, kafiri mömindən və şiə öz düşmənlərindən ayırbı sizə tanıtdırır.

İmam (ə) buyurdu: Sənin işin nədir?

Buğda satıram.

İmam Əli (ə): Yalan deyirsən.

Kəsir: Arada arpa da satıram.

İmam (ə) o cür deyil ki, deyirsən: bəlkə xurma tumu satırsan?

⁸⁶ Bəsairu-Dərəcəat, 3-cü cild, 10-cu bab, səh. 36.

⁸⁷ Bəsairu-Dərəcəat 3-cü cild, 10-cu bab.1

Kəsir: Kim sizi bundan agah etdi?

İmam (ə): Həmin, şiəmi düşmənimdən mənə tanıdan mələk.

Sən dünyadan dəli gedəcəksən. Cabir Cufi deyir: Kufəyə qayıtdığımız zaman Kəsirin barəsində soruşdu. Bir qoca arvad bizə dedi: Üç gün bundan əvvəl dəli olan halda dünyadan getdi.⁸⁸

ƏBU BƏSRİN BƏRZƏXİ GÖZƏLİRİNİ AÇMAQ

Əbu Bəsir deyir: İmam Baqirə(ə) ərz etdim ki, hacılar nə qədər çoxdurlar və fəryadları necə ucalıb.

İmam (ə) buyurdu: Sən nə qədər camaat çoxdur və hacı azdır, sözlərimin düzgün olmağını bilmək və aşkara müşahidə etmək istəyirsənmi?

O zaman İmam(ə) əlini Əbu Bəsinin gözlərinə çəkdi və onun bəsirət gözlərinin açılması üçün dua etdi və ona buyurdu: Hacılara bax!

Əbu Bəsir deyir: Baxdım onların çoxu meymun və donuxdurlar. Onların arasında mömin qaranlıqda parıldayan ulduz kimidir. O vaxt dedim: Düz dedin ey mənim mövlam! Hacılar nə qədər azdırlar və yəryad və qovğa çoxdur.⁸⁹

ZEYDİN AQİBƏTİNDƏN XƏBƏR

Mühəmməd ibni Əbi Hazim deyir: Mən İmam Baqirin(ə) yanında idim. Bu halda Zeyd ibni Əli bizim yanıımızdan keçdi.

İmam (ə) buyurdu: And olsun Allaha, Zeyd Kufədə qiyam edəcək və öldürüləcək. Başını

⁸⁸ Kəşfül-Ğəmmə, 2-ci cild, səh.356.

⁸⁹ mənaqib, 3-cü cild.

dolandıracaqlar. Sonra isə onu o yerdə (İmam(ə) o yerə işarə etdi)-bir ağacdən asacaqlar. Bu sözləri İmamdan(ə) eşitdim və öz gözümlə müşahidə etdim. Bir gün bizə xəbər çatdı ki, Zeyd qiyam edib və öldürülübdür. Gördüm onun başını dolandırırılar və İmam(ə) buyurduğu yerdə bir ağacdən asdılar. İmamın(ə) buyurduqlarının dəqiq baş verməsindən çox heyrətləndim.⁹⁰

İKİ QEYBİ XƏBƏR

İmam Sadiq(ə) buyurur: Camat atamın yanına gəlib soruşdular: İmamətin həddi və hüdudu nə miqdardadır?

İmam buyurdu: Çox böyükdür. Onun yanına daxil olanda ona böyük gözlə baxın, dediklərinə iman gətirin. Sizi hidayət etmək İmamın boynundadır. İmamın bir xisləti var ki, onun yanına bir kəs gəlsə, onun böyüklüyü və heybətinə xatir heç kəs öz gözlərini ona bazmaqla doydura bilməz. Çünki, peyğəmbər də belə idi. İmam da bu cürdür.

Sual etdilər: İmam öz şüələrini tanıya bilər?

İmam(ə): Bəli.

-Biz sizin şüənizik?

-Bəli, siz hamınız mənim şüələrimsiniz.

-Şüə olmağımızın əlaməti nədir?

-Sizin, atanızın, qəbilənizin adın deyim?

-Bəli.

İmam onların, atalarının və qəbilələrinin adını onlara dedi. Onlarda qəbul etdilər.

⁹⁰ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh.250.

O zaman İmam(ə) buyurdu: Sizə deyərəm mənə nə sualınız var. Sizin sualınız Allah-təalanın bu sözü barəsindədir ki, belə buyurur:

«Pak bir ağac kimi ki, kökləri möhkəm və sabitdir, budaqları isə göydədir.»

Biz sahib olduğumuz elmlərdən şüələrimizin hər birinə veririk.

İmam sonra buyurdu: Qane oldunuz?

Cavab verdilər: Biz bundan azınada qane olardıq.⁹¹

SƏKKİZİNCİ FƏSİL

İmam Sadiqin(ə) möcüzələri

DÖRD QUŞU DİRİLTMƏK

İmam Sadiqin(ə) möcüzəsini qeyd etməmişdən əvvəl Həzrəti İbrahimin(ə) möcüzəsinə işarə edirik.

Həzrəti İbrahim(ə) Allah-təalaya belə xitab etdi: Pərvərdigara! Mənə göstər ki ölüləri necə dirildirsən.

Allah-təala buyurdu: Dörd dənə quş tut və ətlərini bir-birinə qatışdır. Sonra hər tikəsini bir dağın üstünə qoy. Sonra da onları öz yanına çağır, sürətlə sənə yanına gəlsinlər.⁹²

Yusif ibniZibyan deyir: Camatla birlikdə, İmam Sadiqin(ə) yanında idim. Ondan Allah-təalanın İbrahimə buyrduğu söz barəsində sual etdim. Sualım bundan ibarət idi ki, görəsən o quşlar hamısı bir növdən idilər ya müxtəlif növlərdən idilər.

İmam (ə) buyurdu: İstəyirsən o dörd quşun dirilməyini sənə göstərim?

⁹¹ Biharul-Ənvar, 46-cı cild, səh. 344.

⁹² Bəqərə surəsi, 260-cı ayə.

Dedim: Bəli. O zaman İmam (ə) buyurdu: Ey Tovuz! Tovuz quşu onun yanına gəldi. Sonra qarğanı çağırdı və qarğa onun hüzuruna gəldi. Sonra qırğını çağırdı, qırğı da gəldi. Nəhayət, göyərçini çağırdı, göyərçin də İmamın hüzuruna gəldi.

İmam əmr etdi ki, onların başını kəssinlər, qanadlarını yolsunlar və ətlərini tikə-tikə edib, bir-birinə qarışdırsınlar, sonra İmam (Ə) tovuzun başını tutdu və biz gördük ki, onun əti sümüyü və qanadları başqa quşlardan ayrılıb ona birləşdi və tovuz quşu həzrətin qarşısında dayandı. Bundan sonra qarğanı, qırğını və göyərçini nida etdi, onlarda İmamın qarşısında hazır oldular. Beləcə İmam(ə) bu quşları dirilgdi.⁹³

UZAQ MƏSAFƏNİ GÖRMƏK

Əbu Bəsir deyir: İmam Sadiqin(ə) yanında idim, istəyirdim bəzi hacətlərimi ondan istəyim. İmam (ə) mənə buyurdu: Niyə səni belə qəmgin görürəm

Ərz etdim: İraqa vəba xəstəliyinin gəlməsi xəbərindən və ailəmin orada olmasından qəmginəm.

İmam(ə) buyurdu: Üzünü döndər! Üzümlü döndərdim, sonra öuyurdu: ÖZ evinə daxil ol, daxil oldum və gördüm bütün ailəm böyükdən-kiciyə qədər hamısı evdə salamatdırlar. Evdən bayıra çıxdım. O zaman İmam(ə) mənə buyurdu: Üzünü çevir, üzümü çevirdim və artıq gördüklərimini heç birini müşahidə etmədim.⁹⁴

⁹³ Biharul-Ənvar, 47-ci cild, səh.11.

⁹⁴ Bəsairüd-dərəcat, 8-ci hədis, 12-ci bab, səh.119.

SU BULAĞININ YARANMASI

Davud Nili deyir: İmam Sadiq(ə) ilə birlikdə həcc əməllərini yerinə yetirmək üçün Allahın evi tərəfinə hərəkət edirdik. Zöhrün əvvəli yetişdiyi vaxt imam(ə) mənə buyurdu: Ey Davud yoldan qırağa çəkil, namaz üçün hazırlıq görək. Ərz elədim: Sənə qurban olum məgər bura susuz və bitkisiz olan bir yer deyilmi?

İmam(ə) ayağını yerə sürtdü. Yerdən buz kimi soyuq bir bulaq suyu qaynadı. Bulaq suyu ilə dəstəmaz aldı. Mən də dəstəmaz alıb, vacib namazı qıldıq. Hərəkət etmək istədiyimiz zaman gözüm qurumuş bir xurma ağacına toxundu. Həzrət buyurdu: Ey Davud! İstəyirsən bu qurumuş xurma ağacından sənə xurma verim?

Ərz etdim : Bəli. Öz əli ilə xurma ağacına vurub, onu öz tərəfinə çəkdi və iki-üç növ xurma ondan yedik. Sonra əlini ona çəkib dedi: Allahın izni ilə əvvəlki halına qayıt və ağac yenədə öz qurumuş halına döndü.⁹⁵

YERİN XƏZİNƏLƏRİNƏ TƏSƏLLÜT

Dörd nəfər İmam Sadiqin(ə) şüələrindən deyirlər: Biz İmamın(ə) yanında idik. O, buyurdu: Bütün yerin xəzinələri və onların açarı bizim ixtiyarımızdadır. Əgər ayağımın altında olan bir tikə yerə desəm qızıklarını bayıra tök, tökəcək. O zaman ayağı ilə yerdə bir xətt çəkdi və yer ayrıldı və oradan bir külçə qızıl çıxardıb buyurdu: Yaxşıca buna baxın ki, şəkkiniz olmasın. Sonra buyurdu: Yerinin içinə baxın! Baxdıq və orada üst-üstə yığılıb parıldayan çoxlu qızıl

⁹⁵ biharul-Ənvar, 47-ci cild, səh.139.

külçələrini müşahidə etdik. Səhabələrindən biri ərz etdi: Sənə fəda olum! Sizin bu qdər çoxluvar-dövlətiniz var, halbuki şiələriniz möhtacdırlar.

İmam buyurdu: Allah dünya və axirəti bizim şiələrimiz üçün cəm edib, behiştə daxil edəcək. Bizim düşmənlərimizi cəhənnəmə vasil edəcək.⁹⁶

BİR QEYBİ XƏBƏR

İbrahim ibni Muhəzzəm deyir: Bir gecə İmam Sadiqin(ə) evindən çölə çıxıb, anamla birlikdə Mədinədə öz evimizə üola düşdük. Yolun ortasında mübahisə və qalmaqal etdik. Mən anamla acı və tünd sözlərlə söhbət etdim. O günün sabahı sübh namazını qılıb, İmamın (ə) hüzuruna yetişdim. O zaman buyurdu: Nə oldu ki, dünən gecə ananla sərtliklə rəftar etdin.

Bilmirsənmi onun qarnı sənin sükunət etdiyin mənzil, onun ətəyi sənin beşik yerin və onun sinələri bir qab idi ki, onlardan içirdin?

Ərz etdim: Bəli.

Həzrət buyurdu: Bundan sonra onunla belə rəftar etmə.⁹⁷

MƏHDİNİN(Ə) DOSTLARININ MÜŞAHİDƏSİ

Əbu Bəsir deyir: İmam Sadiqin(ə) yanında idim, Xorasanlı bir kişi də orada hazır idi. O, mən başa düşmədiyim bir dildə danışdı. Sonra bir şey dedi, mən onu başa düşdüm. Eşitdim ki, imam(ə) buyurur:

⁹⁶ Bəsairud-dərəcat, 7-ci cild, 2-ci bab, səh. 109. Üsule-Kafi molode Əbi Əbdilləh Cəfər ibni Mühəmməd(ə)

⁹⁷ Əlamül-vərə, 268-ci səh. Biharul-Ənvar, 47-ci cild, səh.72.

Ayağını yerin üzündə tərpət. Birdən özümü bir yerdə gördüm ki, orada atlılalar başlarını atlarını yəhərinə söykəmişdilər.

İmam (ə) buyurdu: Bunlar Məhdinin(ə.c) səhabələrindəndir.

HEYVANLARIN DİLİNDƏN AGAH OLMASI

Salim deyir: Biz İmam Sadiqin(ə) evinin həyatində idik. Sərçələr cikkildəşirdilər. Həzrət buyurdu: Başa düşürsünüz nə deyirlər?

Ərz etdik: Sənə fəda olaq! Biz ki, onların dilini bilmirik ta dediklərini başa düşək.

Buyurdu: Deyirlər İlahi! Biz sənəin məxluqatından biri yəyik və sənəin rizqinə möhtacıq, bizi yedirdib, sirab et.98

KÖVSƏR HOVUZUNU GÖSTƏRMƏSİ

Abdullah ibni Sənan deyir: İmam Sadiqdən(ə) Kövsər hovuzu barəsində soruşdum.

İmam(ə) buyurdu: Böyük bir hovuzdur. Bəsərə və Səna arası qədər. Onu görmək istəyirsən? Ərz etdim: Bəli. Sənə fəda olum!

İmam(ə), mənim əlimi tutub Mədinədən xaric etdi. O zaman öz ayağını yerə vurdu. Birdən axar bir çayı gördüm ki, onun sahili mənim durduğum yerdən başqa görsənənmirdi və o, bir adaya oxşayırdı. Mən və İmam (ə) durduğumuz halda gözüm bir çaya toxundu ki, onun bir tərəfində qardan daha ağ olan bir su axırdı. Onun başqa tərəfində qardan ağ olan bir süd

98 Bəsairüd-dərəcat, 7-ci cild, 14-cü bab, səh. 99. Biharul-Ənvar, 47-ci cild, 86-cı səh.

axırdı, ortada yaqutdan yaxşı olan bir şərab⁹⁹ idi ki, indiyə qədər bu şərabadan gözəl bir şey görməmişdim ki süd və su arasında qərar tapsın.

Ərz etdim: Sənə fəda olum! Bu çayın mənbəyi haradır və hansı tərəfə axıb gedir.

İmam(ə) buyurdu: Allah-təalanın öz Quran kitabında zikr etdiyi bu bulaqlar cənnətdə olan çaylardır və bu çaydan su, süd və şərab bulaqları axır.

Çayın kənarında bir ağaclar gördüm ki, behişt huriləri özlərini onlardan asmışdılar. Onların bir hbrükləri var idi ki, o cür hörük indiyə qədər görməmişdim. Əllərində qablar var idi ki, onların gözəlliyində olan qab dünyada müşahidə etməmişdim.

İmam(ə) onların birinin yanına yaxınlaşdı. İşarə etdi ki, ona su versinlər. Mən ona baxırdım. Çaydan su götürmək üçün əyildiyi halda ağacda onunla birlikdə suya tərəf əyildi. Qabı çaya salıb, su götürdü və ona verdi. O qədər dadlı idi ki, ömrümdə görməmişdim. Onun iyi müşk iyi idi. Qaba baxdığım zaman üç cür içməli rəng var idi.

Ərz etdim: Sənə qurban olum heç vaxt bu gün gördüyüm kimi şeylər görməmişdim!

İmam (ə)buyurdu: Bu ən az olan şeydir ki, allah öz şialəri üçün hazırlayıb. Mömin vəfat etdiyi zaman ruhu bu çaya gəlir, bu çayın ətrafında olan bağlarda dincəlir və onun şərabından içir. Düşmənimiz vəfat etdiyi zaman ruhu bərəhut vadisinə gedib həmişəlik əzabda qalır və oranın «Zəqqum»undan (cəhənnəmdə acı meyvəsi olan bir ağacın adıdır) ona

⁹⁹ Burada məqsəd içməli sudur.

yedizdirəcəklər və onun qaynar içkilərindən ona içirdiləcək. Bu yerdə Allaha pənah aparın.¹⁰⁰

BİR QEYBİ XƏBƏR

Sədir Seyrəfi deyir: Allahın rəsulunu(s) yuxuda gördüm ki, onun qarşısında dəsmal ilə örtülmüş bir qab var. Ona yaxınlaşdım və salam verdim. Həzrət məni m cavabımı verdikdən sonra, dəsmalı qabın üzərindən götürdü. Gördüm onun içində təzə xurma var. Onu götürüb, yeməyə başladı. Ona yaxınlaşıb dedim: Ya Rəsuləllah, Mənə də xurma verin! Mənə bir dənə xurma verdi. Onu yeyib yenədə ərz etdim: Ya Rəsuləllah! Mənə yenə də xurma verin. O yenə də mənə xurma verdi. Onu da yedim. Yeyən kimi yenə də istəyirdim, ta ki, səkkiz dənə götürüb yedim. Təzədən yenədə istədim. Həzrət buyurdu: Kifayətdir.

Yuxudan durdum. O günün səhəri İmam Sadiqin(ə) hüzuruna yetişdim. Gördüm ki, onun qabağında üstü dəsmal ilə bağlı olan bir qab var. Yuxuda Rəsulullahın yanında gördüyüm üstü bağlı xurma qabı kimi idi. İmam(ə) salam verdim. O, mənim cavabımı verdi. O zaman qabın üstündən dəsmalı götürdü. Mən təəccübləndim və ərz etdim: Sənə qurban olum! Mənə də xurma verin. O da mənə xurma verdi və mən yeyib, təzədən xurma istədim. Götürüb mənə verdi. Onu yeyib, yenə də istədim, ta səkkizinci xurmaya yetişdi o zaman yenə də istədim.

İmam(ə) buyurdu: Əgər cəddim Rəsulullah sənə bundan çox versəydi, mən də verərdim. Həzrətin

¹⁰⁰ İxtisase Şeyx Müfid, səh. 325.

təbəssümü mənim yuxumdan xəbərdar olduğunu bildirirdi.¹⁰¹

BƏRZƏX ALƏMİNDƏN BİR CİLVƏ

Davud ibni Kəsir deyir: İmam Sadiqin(ə) evində idik. Peyğəmbərlərin fəzilətləri haqqında müxakirə edirdik. İmam(ə) bizim cavabımızda buyurdu: And olsun Allaha! Allah Mühəmməddən(s) üstün və fəzilətli bir peyğəmbər yaratmayıb, sonra üzüyünü çıxarıb, yerə qoydu və bir zikr dedi. Birdən yer Allahın qüdrəti ilə onun ortasında yaşıl rəngli bir gəmi var. Onun üstündə yazılmışdı. (La ilahə illillah, Mühəmməd rəsulullah, Əli əmirəl-möminin və bəşşir əl-Qaim...!102) Qaimə(ə) müjdə ver ki, o düşmənləri ilə döyüşəcək, möminlərin fəryadına yetişəcək və Allah ona çoxlu mələk ilə kəmək edəcək.¹⁰³

KORUN ŞƏFASI

Əbu Bəsir ki, kor idi deyir: İmam Sadiqin(ə) dalınca gedirdim ta onun qolunu tutum.

İmam(ə) buyurdu: Məni görmək istəyirsən?

Ərz etdim: Bəli. Sənə fəda olum! O zaman həzrət əlini gözümə sürtdü. Birdən gözlərim onun vücudunu görməyə başladı. Sonra mənə buyurdu: Əgər camaatın söz-söhbəti olamsaydı, səni bu halda buraxardım.

101 Əmaliyə Şeyx Tusi, səh. 70. Biharul-Ənvar, 47-ci cild, səh. 64.

102 Həzrəti Məhdi(ə)

103 Üyunul-Möcizat, səh. 82. Biharul-Ənvar, 47-ci cild, 159-cu səh.

Amma bu cür eləməyim düz deyil. Sonra əlini gözümə sürtdü və əvvəlki kor halıma qayıtdım.¹⁰⁴

DOQQUZUNCU FƏSİL

İmam Kazimin(ə) möcüzələri

ODU SOYUQ ETMƏK

İmam sadıq(ə) şəhadətə yetişdiyi zaman Musa ibni Cəfərə(ə) vəsiyyət etdi ki, ondan sonra imamət¹⁰⁵ məqamını öhdəsinə götürsün. Amma onun qardaşı Abdullah Əftəh ki, yaşı çox idi, imamət iddiasını etdi.

İmam kazim(ə) göstəriş verdi ki, çoxlu odunu onun evinin ortasında yığsınlar. O zaman qardaşı Abdullahı yanına çağırmaq üçün adam göndərdi.

Abdullah gəlib həzrətin yanında oturdu. Şiənin bəzi böyük şəxsiyyətlərindən də orada hazır idilər. İmam(ə) göstəriş verdi ki, odunları yandırsınlar. Bütün odunları yandırdılar. Böyük bir od qalandı. Camaat bilmirdi İmam Kazimin(ə) bu işdən hədəfi nədir. Odunlar yanıb köz olduğu zaman İmam(ə) odun içinə girib oturdu və bir saat odun içindən camaatla söhbət etdi. O zaman durub camaata qoşuldu və qardaşı Abdullaha dedi: Əgər güman edirsənsə, atandan sonra imamsan, bu odun içində otur.

Orada hazır olanlar deyirlər: Gördük ki, Abdullahnın rəngi dəyişdi və əbası yerə sürtülən halda İmam Kazimin(ə) evindən xaric oldu.¹⁰⁶

¹⁰⁴ Kəşfül-Gəmmə, 2-ci cild, səh. 420. Biharul-Ənvar, 47-ci cild, 79-cu səh.

¹⁰⁵ İmamlıq.

¹⁰⁶ Biharul-Ənvar, 48-ci cild, səh. 62.

BEŞİKDƏ SÖHBƏT

Yəqub Sərrac deyir: İmam Sadiqin(ə) yanına daxil oldum, beşikdə olan oğlu Musa ibni Cəfərin(ə) başının üstündə durmuşdu. Çoxlu müddət onunla danışdı, o zaman mənə buyurdu: Mövlanın yanına gəl!

Onun yanına gedib salam verdim. O da fəsih dil ilə mənim cavabımı verib dedi:

Get qızına qoyduğun adı dəyiş. Çünki Allahın xoşlamadığı bir addır.

Yəqub deyir: Bir qızım olmuşdu. Onun adını Humeyra qoymuşdum.

İmam Sadiq(ə) buyurdu: Onun əmrini qəbul et. O zaman hidayət olarsan. Məndə qızımın adını dəyişdirdim.¹⁰⁷

BAŞQALARININ ÖMRÜNÜN AXIRINDAN XƏBƏR VERMƏK

İshaq ibni Əmmar deyir: Eşitdim Musa ibni Cəfər(ə) bir kişinin ölümündən xəbər verirdi. Öz-özümə dedim: O öz şüalərinin hər birinin nə zaman öləcəyini haradan bilir?

İmam(ə): Qəzəbli bir baxışla mənə baxıb buyurdu: Ey İshaq, Rəşid hicri ölüm elmini və camaatın müsibətlərini bilirdi. İmam onları bilməyə daha da ləyaqətlidir. O zaman buyurdu: Ey İshaq! Hər nə görmək istəyirsənsə gör, sənin ömrün keçibdir və iki ildən sonra öləcəksən. Qardaşların və ailən bir az səndən sonra ixtilaf edəcəklər və bir-birinə xəyanət edəcəklər. O həddə kimi ki, düşmənləri onları

¹⁰⁷ Mənaqib, 3-cü cild, səh. 406. Biharul-Ənvar, 48-ci cild, 73-cü səh.

məzəmmət edəcəklər. Yenə də mənim şüalərimin ölmək zamanını bilməyimdə şəkk edirsən?

Ərz etdim: Qəlbimdən keçən şeylərə görə istiğfar edirəm.

Çox keçmədi ki, İshaq öldü və Əmmarın ailəsi ehtiyac əllərini camaata uzadıb, şiddətli fəqrə giriftar oldular.¹⁰⁸

ÖLÜ HEYVANI DİRİLTMƏK

İmam Kazim(ə) Minada bir qadının yanından keçdi. O, ağlayan halda idi və övladları da onun yanında ağlayırdılar. Ağlamaqlarının səbəbi onların inəyinin ölməsi idi.

İmam(ə) onların yanına gedib, o arvada buyurdu: Niyə ağlayırsan?

Dedi: Ey Allahın bəndəsi! Mənim yetim övladlarım var və bir inəyimiz var idi ki, mənim və uşaqlarımın dolanacağını təmin edirdi. Amma o inək öldü. Mən və uşaqlarımın əlindən getdi və bixarə olduq.

İmam(ə) buyurdu: İstəyirsən onu sənin üçün dirildim?

Qadın cavab verdi: Bəli. Ey Allahın bəndəsi!

İmam(ə) kənara çəkilib iki rəkət namaz qıldı və əlini bir az uzadıb dua etdi.

Sonra durdu inəyi səslədi və əsasının başı ya ayağı ilə ona vurdu.

İnək öz yerindən qalxdı. Qadının gözü inəyə toxunduğu vaxt fəryad edib dedi: And olsun Kəbənin Allahına bu kişi İsa ibni Məryəmdir.

¹⁰⁸ Üsule-Kafi. Babe-Molode, Əbil-Həsən Musa ibni Cəfər

İmam(ə) oradan keçib camaatın yanına getdi.109

ABDULLAHIN ÖMRÜNÜN AXIRINDAN XƏBƏR VERMƏSİ

Abdullah ibni Yəhya deyir: Həcc əməllərini axıra yetirib, İmam Kazimin(ə) hüzuruna yetişdim. Həzrət buyurdu: Bu ildə xeyir işləri görməklə məşğul ol. Çünki sənin əcəlin yaxınlaşıb. Bu xəbəri eşitməklə başladım ağlamağa.

İmam(ə) buyurdu: Səni nə ağlatdı?

Ərz etdim: Sənə fəda olum mənim ölümümdən xəbər verdin.

Buyurdu: Bəşarət olsun sənə çünki sən bizim şüalərimizdənsən, xeyir və yaxşılıqda olacaqsan. Çox keçmədi ki, Abdullah dünyadan getdi.

SUALDAN QABAQ CAVAB

Əli ibni Yəqtin iki nəfərə o cümlədən İsmail ibni Salama iki at almaq göstərişini verdi. Mallar və məktubları onlara verib, dedi: Bu mallar və məktubları gizlin surətdə İmam Kazimə(ə) çatdırın.

İsmail deyir: Biz Kufəyə gedib, iki at alıb yola düşdük. Bəsrə və Mədinə arasında olan «Bətnur-rəmlə» məhəlləsinə çatdıq. Orada öz vəziyyətimizə yetişdik, oturub yeməklə məşğul olduq. Bu zaman bir atlı öz nökrəri ilə yoldan gəldi. Bizə yaxınlaşanda gördük İmam Musa ibni Cəfərdir(ə). Onun qarşısında durub salam verib, malları və məktubları ona verdim. Elə o vaxt İmam öz məktublarını çıxardıb bizə verdi

109 Üsule-Kafi, babə molode Əbi əl Həsən Musa ibni Cəfər

və buyurdu: Bunlar sizin məktublarınızın cavabıdır.¹¹⁰

ŞİR ŞƏKLİNİN CANLANDIRILMASI

Harun ər-Rəşid sehrbaz bir kişini çağırırdı ki, hazırladığı məclisdə iştirak etsin və İmam Kazım(ə) o məclisdə xəcalətləndirsin. Süfrə sərilib, yemək hazır olan zaman, nə qədər İmamın(ə) xidmətçisi süfrədən çörək götürmək istəyirdi, çörək əlindən uxaqlaşırırdı. Harun bu işdən ki, özü və sahir kişinin vasitəsilə baş vermişdi şiddətlə gülürdü və İmamı(ə) şərməndə¹¹¹ etdiyinə görə xoşhal olmuşdu.

İmam Kazım(ə) başını qaldırdı və sutunda olan bir şirin şəklinə baxıb dedi:

Ey Allahın şiri, tut Allahın düşməni! Şirin şəkli İmamın möcüzəsi ilə mücəssəm oldu və nəhəng bir yırtıcı kimi cadugər kişini parçaladı. Harun və onun ətrafındakılar gördükləri şeyin vəhşətindən yerə yığılıb, heyran qaldılar. Bir müddətdən sonra ki, özlərinə gəldilər. Harun İmama(ə) ərz etdi: Səndən istəyirəm ki, şir şəklinə əmr edəsən o kişini yenidən geriye qaytarsın. İmam(ə) buyurdu: Əgər Musanın əsası (ki əjdahaya çevrilib, sehrbazların sehrini batil etdi və onların vəhşət yaradan kəndirlərini uddu) udduqlarını geri qaytarıbsa, bu şəkildə udduğunu geri qaytaracaq.¹¹²

110 Ricale-Kəşşi, səh.273. biharul-Ənvar, 48-ci cild, səh. 35.

111 Utandırdığına görə.

112 Əmaliye Səduq, səh. 248. Biharul-Ənvar, 48-ci cild, səh. 42.

BİR QEYBİ XƏBƏR

Əli ibni Həmzə deyir: Musa ibni Cəfərin(ə) hüzurunda idik. Rey əhlindən olan bir kişi (ona Cündəb deyirdilər) İmamın yanına gəldi. Salam verib oturdu. İmam(ə) onun əhvalını soruşub, onunla yaxşı sual cavab etdi. Sonra buyurdu: Ey Cündəb! Qardaşından nə xəbər?

Cavab verdi: Xeyir və yaxşılıqdadır və sizə salam göndərir.

İmam(ə): Ey Cündəb, Allah sənin əcrini qardaşın müsibətində çoxaltsın. Cündəb dedi: Məktubu on üç gün bundan qabağa Kufədə mənə yetişdi ki, sağ və salamatdır.

İmam(ə): Vallah o məktubundan iki günsonra vəfat etdi və mallarını yoldaşına verib dedi: Bu malları qardaşım səfərdən qayıdandan sonra ona verərsən və yoldaşı o malları onun evində saxlayıb.

Onun yanına getdiyin zaman onunla mehribançılıqla rəftar edib, onu ümidvar edərsən. Malları tezliklə sənə təhvil verəcək.

Əli ibni Həmzə deyir: Cündəb böyük və yaraşqlı kişi idi. Onunla İmam Kazimin(ə) vəfatından sonra görüşdüyüm zaman İmam(ə) buyurduğu şeylər haqqında soruşdum. Cavabında dedi: And olsun Allaha! Mənim ağam düz dedi, həm də məktub barəsində həm də malların barəsində artıq-əskik demədi.¹¹³

113 Biharul-Ənvar, 48-ci cild, səh. 61.

ÖLÜ HEYVANI DİRİLTMƏK

Əli ibni Həmzə deyir: Bir gün Musa ibni Cəfər(ə) mənim əlimdən tutub Mədinənin səhra tərəfinə getdik. Yolda ağlayan bir kişini gördük ki, onun qarşısında ölmüş bir ulaq var idi. Yüku də yerdə qalmışdır.

İmam(ə) ona buyurdu: Sənin işin nədən ibarətdir?

O kişi dedi: Mən dostlarımla istəyirdik ki, Həccə gedək, burada mənim ulağım öldü, karvandan dala qaldım və mənimlə birlikdə olan dostlarım getdilər. Məndə qalmışam nə edim? Miniyim də yoxdur ki, mallarımı ona yükləyim.

İmam (ə) buyurdu: Bəlkə ölməyibdir?

O kişi dedi: Məni ələ salırsan?

İmam(ə) ulağın yanına gedib düşmüş ağacı götürüb ulağa vurdu və ona qışqırdı. Birdən ulaq tam salamatlıqla yerdən qalxdı. O zaman İmam(ə) o kişiye buyurdu: burada nə ələ salmaq var idi? Get yoldaşlarına çat və biz ondan ayrıldıq.¹¹⁴

Gələcəkdən xəbər

Mənsur deyir: Eşitdim ki, İmam Kazim(ə) öz şialərinin birinin ömrünün tamam olmasından xəbər verirdi.

Öz-özümə dedim: O şialərinin nə zaman vəfat etməsini haradan bilir? Birdən mənə baxıb buyurdu: Hər nə iş görmək istəyirsənsə gör. Çünki, sənin ömrünün axırına iki ildən çox qalmayıb. Sənin qardaşın bir ay səndən sonra öləcək və ailənin çoxu da öləcəklər və qalanları da bir-birindən ayrılacaqlar.

¹¹⁴ Biharul-Ənvar, 48-ci cild, səh. 71.

Düşmənlərin bu müsibət və bəlalarına görə sevinəcəklər, belə ki, başqalarının onlara yazığı gələcək. İndi yenədə ürəyində şəkk edirsən?

Ərz etdim: Ürəyimdə olan şeylərə görə istiğfar edirəm.

İki il keçməmişdi Mənsur vəfat etdi və bir ay ondan sonra qardaşı öldü və ailəsi də vəfat etdi, onun qalanları isə şiddətli yoxsuluğa giriftar olub, başqalarının sədəqəsinə möhtac qalmışdılar.¹¹⁵

ONUNCU FƏSİL

İmam Rzanın(ə) möcüzələri

ƏRƏB DİLİNİN QEYRİ-ADİ TƏLİMİ

Əbu İsmail Səndi deyir: Eşitdim Allahın ərəb camaatının arasında bir höccəti var. Onun dalınca getmək üçün Sənd¹¹⁶ şəhərindən çıxdım və Əli ibni Musa Rzanın(ə) sorağına yola düşdüm. Onun yanına daxil oldum, belə ki, ərəb dilində ona salam verdim. İmam(ə) da cavabımı Sənd dilində verdi. Həmin dildə onunla danışmağa başladım, o da mənə həmin dildə cavabımı verirdi.

Ərz etdim: Mən Sənddə eşitdim ki, ərəb camaatının arasında Allahın bir höccəti var məndə onun dalınca hərəkət etdim.

İmam(ə) Səndi dilində buyurdu: Bəli Allahın o höccəti mənəm. O zaman buyurdu: İstədiyini sual et! Mən də istədiyimi soruşdum. Onun yanından getmək istədiyim zaman ərz etdim ki, mən ərəb dilini bilmirəm, allahdan istə ki, mənə onun elmini ilham

¹¹⁵ Biharul-Ənvar, 48-ci cild, səh. 68.

¹¹⁶ İspaniya şəhərlərindən biri.

etsin, ta ərəb camaatı ilə danışa bilim. Həzrət öz əlini dodaqlarıma sürtdü və ondan sonra ərəb dilində danışmağa başladım.¹¹⁷

NURUN MÖCÜZƏSİ

Ravi deyir: Bir gecə İmam Rzanın(ə) hüzuruna getmişdim. Gecənin qaranlığı bütün yeri bürümüşdü. İmam Rza(ə) mənzilin içəri otaqlarının birində idi. Həzrət öz əlini qaldırdı və ev onun əlinin hərəkəti ilə elə işıqlandı ki, elə bil orada on çıraq yanırdı. O zaman bir kişi daxil olmağa icazə istədi İmam(ə) əlini aşağı saldı və ona icazə verdi.¹¹⁸

MÜSTƏSNA OLAN ƏŞRƏFİ119

Qəffar deyir: Teys adında bir kişiylə borclu idim. O, pulunu tələb edib, məni sıxışdırırdı. Camaat da onun tərəfini saxlayırdılar. Bu vəziyyətdə peyğəmbərin(s) məscidinə getdim, sübh namazımı qıldım, oradan da İmam Rzanın(ə) evinə yola düşdüm. Evinə yetişdikdə onu minik¹²⁰ üstündə gördüm. Mənə yaxınlaşdıqda dayandı və mənə baxdı. Ona salam verib dedim: Sizə fəda olum, sizin qulamınız Teysə mənim borcum var. Allaha and olsun ki, məni rüsvay edib. Öz-özümə dedim: Mənim bu şikayətimlə Teysə buyurar ki, öz tələbinin israr və sıxışdırmasından əl götürsün.

Əlbəttə məndə onun tələbinin miqdarını deməmişdim.

¹¹⁷ Biharul-Ənvar, 49-cu cild, səh. 50.

¹¹⁸ Üsule-Kafi, Babe-molode, Əbil Həsən ər Rza(ə).

¹¹⁹ Keçmişdə İranda işlənən qızıl pul növü.

¹²⁰ At, dəvə və s...

İmam(ə) buyurdu: Otur. Mən gəlirəm. O gün həzrətin evində idim. Ramazan ayı idi və oruc tutmuşdum. Şam namazını qıldım və İmamın gecikdiyinə görə qəmlənmişdim. Qayıtmaq istəyirdim ki, birdən onu və ətrafında olan cəmiyyəti gördüm. Ehtiyacı olanlara kömək edən halda evə daxil oldu və məni çağırırdı. Mən də onun hüzuruna yetişib, hər ikimiz oturduq. Mən Mədinənin əmiri İbni Musibdən başladım vaxtın çoxunu onun barəsində danışdıq. Söhbət qurtarandan sonra İmam(ə) buyurdu: Güman edirəm iftar eləməmişən.

Ərz etdim: Bəli iftar eləməmişəm. Həzrət mənim üçün yemək sifariş verdi və onu yanıma qoydu. Qulamına buyurdu mənimlə yemək yesin. Yeməyimizi yeyib qurtardıqdan sonra, buyurdu: Döşəyi yuxarı qaldır və onun altında hər nə var, götür.

Qaldırdım. Onun altında əsrəfilər var idi. Onların hamısını götürdüm.

İmam(ə) buyurdu ki, qulamlardan dörd nəfər məni mənzilimə qədər yola salsınlar.

Ərz etdim: Sənə fəda olum! İbni Musibin məmurları şəhərdə dolanırlar və mən istəmirəm onlar məni sizin qulamlarınızla görsünlər.

İmam(ə) buyurdu: Düzdür. Allah səni hidayət eləsin və onlara tapşırı ki, mən onlara qayıdın dediyim zaman qayıtsınlar.

Evə qayıdıb ürəyim aram olan zaman onları qaytarıb, evə daxil oldum və işıq altında əsrəfilərə baxıb gördüm 48 əsrəfidir. Belə ki, mənim öorcum 28 əsrəfi idi. Amma onların arasında bir əsrəfinin gözəlliyi mənim nəzərimi özünə cəlb etdi. Onu götürüb işığa tərəf yaxınlaşdırdım. Gördüm onun

üstündə aşkar xətt ilə yazılıb: 28 əsrəfi o kişinin borcu və qalanı sənin üçündür. And olsun Allaha! Borcumun miqdarı haqqında heç nə deməmişdim. Şükr olsun aləmləri yaradan Allaha ki, öz vəlisinə izzət bağışlayıb!¹²¹

CƏFƏR BƏRMƏKİNİN AQİBƏTİNDƏN DƏQİQ XƏBƏR

İmam Rzanın(ə) əshabından biri deyir: Harun Həccə getdiyi il, İmam(ə) da həcc əməllərini yerinə yetirmək qəsdı ilə Mədinədən Məkkəyə yola düşdü. Bir dağa yetişdi ki, yolun sol tərəfində idi və adı «Fariq» idi. Həzrət dağa baxıb buyurdu:

«Fariq» dağının üstünü düzəldən və dağıdan tikə-tikə olacaq.

Biz İmamın(ə) bu sözünün mənasını başa düşmədik. İmam (ə) oradan keçən zaman Harunun dövlətinin başçılarından biri olan Cəfər Bərməki o dağın başına gedib, əmr etdi ki, onun üçün orada bir bina tiksinlər, Məkkədən qayıtdığı zaman o dağa çıxıb göstəriş verdi, təzə binanı xarab eləsinlər. İraqa qayıtdıqdan sonra (Harunun əmri ilə) tikə-tikə edildi.¹²²

SUYU CƏVAHİRƏ DÖNDƏRMƏSİ

Səhabələrdən biri deyir: İmam Rzanın(ə) yanına çox miqdarda mal gətirdim. Onlardan şad olmadı. Narahat olub öz-özümə dedim: Bu malların hamısının onun üçün gətirmişəm, amma onda bir şadlıq görmürəm.

121 Üsule-Kafi, babe-molode, Əbil Həsən ər-Rza(ə)

122 Üsule-Kafi, Babe-molode-Əbil Həsən ər-Rza(ə)

İmam(ə) qulamına buyurdu:

Su tök.

Ravi deyir: gördüm ki, İmam Rzanın(ə) barmaqlarının arasından təştə qızıl tökülür. Sonra mənə baxıb buyurdu: bu cür olan şəxs, sən onun üçün gətirdiyin şeylərə etina etməz.¹²³

İMAMIN İKİNCİ HƏYATI

Hərsəmə ibni Əyun deyir: Bir gün İmam Rzanın(ə) yanına getdim. Həzrət Məmunun mənzilində qalırdı. Məmunun evinə gedib daxil olanda gördüm onun ətrafındakılar deyirlər İmam Rza(ə) vəfat edib. Tez özümü onun otağına yetirib daxil olmaq üçün icazə istədim. O zaman Məmunun etimadı olan qulamlarından biri ki, adı Səbih Deyləmi idi, mənə dedi⁶ Gecə Məmun məni otuz nəfər etimadı olan qulamları ilə birlikdə çağırırdı. Mən də onun xidmətinə yetişdim. Belə ki, yandırdığı şamların çoxluğundan gecə-gündüz kimi olmuşdu. Onun qabağında zəhər sürtülmüş xəncərlər var idi. Bizi bir-bir dəvət edib hər birimizdən söz aldı ki, onun əmrinə vəfadar olub müxalifət etməyək və onun müqabilində on kisə qızıl, on dənə xüsusi mülk götürək və onun həyatı zamanında başqa hədiyyələrlə bəhrələmək.

Onun istədiyi bu idi ki, hər birimiz bu zəhərli xəncərləri götürüb, Əli ibni Musa ər-Rzaya(ə) hücum edib onu tikə-tikə eləyək, onun sümük və tüklərini bir-birinə qatıb, geri qayıdaq.

Xəncərləri götürüb, onun otağına getdik. Gördük ki, yatağında yatıb danışır. Biz də dediklərini başa

¹²³ Üsule-Kafi, Babe-molode-Əbil Həsən ər-Rza(ə)

düşmürdük. Onun ətrafını şəmşirlərlə mühasirəyə aldılar. Məndə ona baxırdım, ta iş axıra yetişdi və İmamı öz çarpayısına bürüdülər.

Məmunun yanına getdikdə soruşdu: Nə etdiniz?

Dedilər: Verdiyini göstərişə əməl etdik. Məmun dedi: Gördüyünüz işi gizlədin.

Sübh olan zaman Məmun matəm paltarında və əza halında məclisdə oturub əzadarlıq etdi. Sonra ayaqyalın qalxdı ki, İmama(ə) baxsın. Mən də onun qabağında idim. Onun otağına yetişdikdə bir səs eşidib, titrədi və dedi: Kimdir onun yanında?

Dedim: Gedin baxın və cavabını mənə deyın.

Səbih deyir: Tez İmamın(ə) otağına getdim, gördüm İmam(ə) öz mehrabında namaz qılır və zikr edir.

Qayıdıb Məmuna dedim: Bir nəfər onun mehrabında namaz qılır. Məmun heyrətlənib titrədi və dedi: Məni aldatmısınız. O zaman mənə baxıb, dedi: Sən İmamı(ə) tanıyırsan, get gör onun mehrabında kim namaz qılır?

Səbih deyir: İmamın(ə) otağına girdim, həzrət buyurdu: Ey Səbih!

Ərz etdim: Bəli mənim mövlam.

Dedi: (Onlar istəyirlər ki, Allahın nurunu söndürsünlər, amma Allah öz nurunu kamil edir. Kafirələr onu sevməsələrdə.)

Məmunun yanına gedib dedim:

Vallah O, otağında oturub və bu sözləri mənə dedi. Məmun matəm paltarını əynindən çıxartdı.

Hərsəmə deyir: Bu hadisəni və İmamın(ə) salamat qalmasını eşitməklə Allaha şükr edib İmam Rzanın(ə) hüzuruna yetişdim. Məni görən zaman dedi: Ey

hərsəmə Səbiḥ, sənə deyən şeyləri başqasına demə,
məgər Allah qəlbini iman və bizim vilayətimizin
məhəbbəti ilə dolduran şəxsə.124

ÖLÜNÜ DİRİLTMƏK

Müfid ibni Cunejd deyir: İmam Rzanın(ə) yanına
getdim və dedim: Sizin m.cüzələriniz çoxdur. Onun
birini mənim üçün göstər ki, başqaları üçün nəql edirəm.

İmam(ə): Nə istəyirsən?

İstəyirəm ata və anamı dirildəsən.

İmam(ə): Get evinə mən onların hər ikisini
diriltdim.

Evə getdim, and olsun Allaha hər ikisi diri idilər.
On gün yaşadılar sonra Allah-təala onların canını
aldı.125

ƏHMƏD BƏZƏNTİNİN ÜRƏYİNDƏN AGAHLIQ

Bəzənti deyir: Mən yeddi İmama (ki onların
axıncısı Musa ibni Cəfər (ə) idi.) əqidəsi olan
kəslərdən idim və buna görə İmam Rzanın(ə)
imamətində şəkk etdiyimə görə ona məktub yazıb,
suallar soruşdum. Amma öz mühüm mətləbimi
soruşmaq yaddan çıxdı.

Bir neçə müddətdən sonra suallarımın cavabı
yetişdi və İmam(ə) buyurdu: Sən mühüm suallarını
yaddan çıxartmışdın. Mən də ərz etdim: Yəbnə
Rəsulillah, istəyirəm düşmənlərin zərəri yetişmədiyi
bir zaman, məni evinə dəvət edəsən.

124 Üyun –Əxbare-Rza, 2-ci cild, səh. 214. Biharul-Ənvar, 49-cu
cild, səh. 186.

125 Biharul-Ənvar, 49-cu cild. Səh. 60.

İmam(ə) mənim üçün bir minik göndərdi və onun hüzuruna yetişdim. Şam və xiftən namazını onunla qıldım. O zaman İmam(ə) mənə bir çox elmlər öyrətdi. Mən də ondan sual edirdim. Cavab verirdi, ta ki gecənin yarısı keçdi. Sonra öz xidmətçisinə buyurdu: Mən yatdığım yatağı gətir, Əhməd Bəzənti onda yatsın, öz-özümə dedim: Dünyada məndən xoşbəxt adam yoxdur. İmam (ə) mənim üçün minik göndərdi və yanıma gəlib oturdu, sonra öz yatağını mənə verdi. Telə bu fikirdə idim ki, İmam(ə) buyurdu: Ey Əhməd! Sənə etdiyim bu şeylərə görə iftixar etmə. Səsəət ibni Suhan xəstələndi, Əmirəl möminin(ə) ona baş çəkib ehtiram etdi. Əlini alına qoydu, başını tumarladı. Amma onun yanından qayıtmaq istədiyi zaman buyurdu: Ey Səsəə sənə nisbət gördüyüm işlərə xatir din qardaşlarına iftixar etmə. Çünki, gördüyüm bu işlər mənim borcum idi.¹²⁶

BİR QEYBİ XƏBƏR

Abdullah ibni Muğeyrə deyir: Mən vaqifiyyə məzhəbinə və yeddinci İmamdan sonra İmamın olmamağına mötəqid idim və bu əqidə ilə həcc əməllərini yerinə yetirmək üçün Allahın evinə yola düşdüm. Məkkəyə getdiyim zaman öz əqidələrim haqqında şəkk etdim. Kəbənin yanına gedib özümü Kəbə evinin qarşısındakı divara yapışdırıb dedim: Ey Mənim Allahım! Sən mənim istəyimdən agahsan! Məni ən gözəl və ən düzgün məzhəbə hidayət et!

Elə o yerdə ürəyimə düşdü ki, İmam Rzanın(ə) hüzuruna gedəm. Mədinəyə gedib. Mədinəyə gedib

¹²⁶ Biharul-Ənvar, 49-cu cild, səh. 48.

onun evinə yola düşdüm. O həzrətin evinə çatandan sonra onun qulamına ərz etdim: Mövlana de ki, İraq əhlindən bir kişi evin qapısında durub. Birdən o həzrətin səsinə eşitdim ki, buyurdu:

İçəri daxil ol! Ey Abdullah ibni Muğeyrə. Daxil oldum. İmam(ə) mənə baxdıqda buyurdu: Allah sənin duanı müstəcab edib öz dininə hidayət etdi.

Dedim: Şəhadət verirəm ki, sən xəlqə Allahın höccət və əminisən.¹²⁷

SUALDAN QABAQ CAVAB

İsmail ibni Mehran deyir: Bir gün mən Əhməd Bəzənti ilə İmam Rzanın(ə) yanına gedirdik ki, onun yaşını soruşmağı yadıma sal.

Mən hey istəyirdim onun yadına salam, amma yadımdan çıxarırdım.

İmamın(ə) yanına gedib, salam verib oturduqdan sonra, İmam(ə) üzünü ona çevirib buyurdu: Ey Əhməd, neçə il sənin ömründən keçib?

Əhməd: Otuz doqquz il.

İmam buyurdu: Amma mənim otuz dörd il ömrümdən keçib.¹²⁸

ON BİRİNCİ FƏSİL

İmam Cavadın(ə) möcüzələri

İMAM CAVADIN(Ə) ÇƏLİYİ

«Mühəmməd ibni Əbi Əla» deyir: Öz zamanında böyük alimlərdən olan. Samirranın qazisi Yəhya ibni

¹²⁷ Üyunul-Əxbar, 2-ci cild, səh. 218. Biharul-Ənvar, 49-cu cild, 39-cu səh.

¹²⁸ Biharul-Ənvar, 49-cu cild, səh. 50.

Əksəmdən xəbər tutdum. Onun yanına gedib onunla münazirə etməyə başladım. Onunla münazirə etdikdən sonra dedi: Bir gün Məscüdün-nəbiyə gedib ziyarət edirdim, elə bu zaman Peyğəmbərin(s) məzarını ziyarət edən Mühəmməd ibni Əlini(ə) (İmam Cavad) gördüm. Ona bir neçə sual verdim, o da cavabları verdi. Sonra ona dedim: And olsun Allaha bir sual etmək istəyirəm ancaq çox utanıram.

İmam: Sual etməmişdən qabaq sənin cavabını verirəm. Sənin sualın budur ki, zəmanənin İmamı kimdir?

Dedim: And olsun Allaha! Elə mənim sualım da bu idi.

İmam buyurdu: Zəmanənin İmamı mənəm.

Mən dedim: İmamlıq əlamətin nədir?

İmamın əlində bir çəlik var idi. Allahın izni ilə dilə gəlib dedi: ***

Həqiqətən, o mənim mövlam, bu zamanın İmamı və Allahın höccətidir.¹²⁹

QURUMUŞ AĞACI BARA GƏTİRMƏK

İmam Cavad(ə) Kufə şəhərinin küçələrindən birində olan musibin evinə (məscidə) daxil oldu. O evin həyətidə qurumuş və bar verməyən bir (sidr) ağacı var idi. İmam bir kuzə su istədi. O su ilə ağacın dibində dəstəmaz alıb, məğrib və işa namazını qıldı. Sonra isə iki dənə şükr səcdəsi etdi. Bundan sonra o ağac yarpaqlanıb meyvə gətirdi.

Camaat təəccüblənib, onun meyvəsindən meyl etdikdə onun şirin olduğunu anladılar.¹³⁰

¹²⁹ Üsule-Kafi, 9-cu cild. Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh.69.

TEYYÜL-ƏRZ

Əli ibni Xalid deyir: Zeydi məzhəbindən olan Mühəmməd deyir: Mən Samirrada idim. Bu zaman əli bağlı bir kişinin ora gətirildiyindən xəbər tutdum. Onu gətirənlər deyirdilər: Bu kişi Peyğəmbərlik iddiası etdiyi üçün tutmuşuq (Ancaq belə bir iddia etməmişdi.).

Əli ibni Xalid deyir: Mən zindana gedib, oranın qoruyucuları ilə mehriban rəftar edib özümü o kişinin yanına yetirdim. Ona yaxınlaşdıqda, onun ağıllı bir insan olduğunu anladım. Ona dedim: Ey kişi! Səni nə üçün tutublar?

Dedi: Mən Şamda Rəsul-Hüseyn(ə) adlanan yerdə ibadət edirdim. İbadət halında ikən bir kişi (İmam Cavad(ə)) mənə yaxınlaşıb dedi:

Qalx gedək. Onunla yola düşdükdə bir anda özümü Kufə məscidində

Gördüm. Mənə dedi: Bu məscidi tanıyırsan? Bəli, deyə ona cavab verdim. Bu Kufə məscididir. O namaz qılmağa başladı. Mən də ona qoşuldum, birdən özümü Mədinədə Peyğəmbərin (s) məscidində gördüm. O, peyğəmbərə salam verdi, mən də təkrar etdim, namaz qıldı, mən də qıldım. Salavat göndərdi. Elə bu zaman özümü Məkkədə gördüm. O dayanmadan Həcc mərasimlərini yerinə yetirirdi. Mən də onunla bərabər əməl edirdim. Elə bu zaman özümü əvvəlki yerimdə (Şamda) gördüm.

Gələn il gəlib yenə həmin işləri gördüm. Şama qayıtdıqda məndən ayrılmaq istədikdə ona dedim:

130 Üsule_Kafi, babe molode Əbi Cəfər Mühəmməd ibni Əli əssani. Biharul-ənvar 50-ci cild, səh 57.

Sənə and verirəm, o kəsə ki, bütün bu qüdrəti sənə veribdir. Kim olduğunu mənə de! O buyurdu: Mən Mühəmməd ibni Əli ibni Musayam.

Bu xəbər şəhərdə yayıldı. Mühəmməd ibni Əbdül-Məlik Ziyad bu xəbəri eşitdikdə məni tutub İraqa göndərdi.

Əli ibni Xalid deyir: Mən ona dedim: Başına gələnləri Əbdül Məlikə çatdır. O da Əbdül Məlikə çatdırdı.

Əbdul Məlik onun cavabında belə yazdı: Sənin Şamdan Kufəyə, Kufədən Mədinəyə oradanda Məkkəyə aparan şəxsə denən səni azad etsin.

Əli ibni xalid: Mən onu bu halda gördükdə narahat oldum, ona təskinlik verib, səbrli olmağa dəvət etdim. Şəhər onu görməyə getdikdə zindan işçilərinin və camaatın ora yığışdıqlarını gördüm.

Dedim: Nə olubdur?

Cavab verdilər: Peyğəmbərlik illiası edən kişi dünən axşam zindandan yox olubdur. Məlum deyil yer aralanıb yerə girib, yoxsa bir quş olub uçubdur.¹³¹(Onu İmam azad etmişdi.)

KOR İNSANIN ŞƏFASI

Mühəmməd ibni Meymun deyir:

İmam Rza(ə) Xorasana getməmişdən qabaq onunla birlikdə idik, ona dedim: Mən Mədinəyə gedirəm, bir məktub yaz oğlun Mühəmməd Təqiyə(ə) çatdırım.

İmam gülümsəyib, sonra bir məktub yazdı. Məktubu alıb Mədinəyə tərəf yola düşdüm. O zaman

¹³¹ Üsule-Kafi, babe-molode, Əbi Cəfər Mühəmməd ibni Əli, 1-ci cild.

mənim gözlərim görmürdü. Mədinəyə çatdıqda İmam Cavadın xadimi onu mənim yanıma gətirdi. O hələ beşikdə idi. Məktubu ona verdim. Öz xadiminə (müfiq) onu açmasına əmr etdi. Xadim məktubu açdı. O Həzrət ona bir nəzər saldıqdan sonra mənə tərəf üz tutub buyurdu: Ey Mühəmməd gözün necədir?

Mən dedim: Ey Rəsulullahın nəvəsi! Gözlərim xəstələnibdir. Artıq görmür. Elə belə gördüyünüz kimidir.

Həzrət əlini gözlərimə çəkdi. Gözlərim öz əvvəlki halına qayıtdı. Əl-ayağından öpüb, geri qayıtdım. Gözlərim hələ də görür.¹³²

İTMİŞ BİR ŞEYİ HÜZURA ÇAĞIRMAQ

Qasim ibni Möhsün deyir: Məkkə Mədinə yolunda idim. Çöldə yaşayan zəif və arıq bir ərəb mənim yanımdan keçirdi. Məndən bir şey istədi. Mən də bir parça çörək verdim. Elə o yanımdan keçən zaman güclü bir külək əsməyə başlayıb, başımdan əmmaməmi götürüb apardı. Nə qədər axtardımsa tapa bilmədim. Mədinəyə yetişdim. İmam Cavadın(ə) mənzilinə girdikdə İmam buyurdu: Ey Qasim əmmamən yolda itdi?

Cavab verdim: Bəli.

İmam öz qulamına buyurdu: Onun əmmaməsini gətir. Qulam mənim əmmaməmi gətirdi.

Mən dedim: Ey Peyğəmbərin övladı! Mənim əmmaməm sizin yanınızda hardandır?

¹³² Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh. 46.

İmam(ə) buyurdu: Sən o ərəbə kömək etdin Allah da səndən təşəkkür edib, əmmaməni özünə qaytardı və Allah yaxşı iş görənlərin haqqlarını hədəərə verməz.¹³³

YERİN XƏZİNƏLƏRİNİN ONUN İXTİYARINDA OLMASI

İsmail ibni Abbas deyir: bir gün İmam Cavadın (ə) yanına gedib, gəlirimdən ona şikayət etdim. İmam ayağa qalxıb yerdən qızıl qılinc götürüb, mənə verdi. Onu bazara apardım. 16 misqal qiyməti idi.¹³⁴

ATIN HAMILƏ OLMASINDAN XƏBƏR VERMƏK

İbrahim ibni Səid deyir: Mühəmməd ibni Əli Cavadın(ə) yanında idim. Bir dişi at bizim yanımızdan keçdi. İmam ona baxıb buyurdu: Bu axşam bu dişi at bir dişi bala doğacaqdır, alnında və sifətində bir ağılıq vardır.

İmamdan icazə alıb getdim. O atın sahibi ilə söhbət edirdik. Axşam oldu. O at İmam buyurduğu kimi bir dişi bala dünyaya gətirdi. İmam Dediylə sifətlərin hamısı onda var idi.

İmamın yanına gəldim. İmam buyurdu: Ey İbrahim ibni Səid! Dünən dediklərimdən şübhələnirdin? Sənin evində olan qadın hamilədir. Bir oğlan övladı dünyaya gətirəcəkdir. Bir gözüdə görməyəcəkdir.

¹³³ Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh 47.

¹³⁴ Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh 49.

İbrahim deyir: And olsun Allaha həyat yoldaşım bir uşaq dünyaya gətirdi, bir gözü də kor idi.¹³⁵

İMAM MÜHƏMMƏD TƏQİNİN QIZI HƏKİMƏ

İmam Muhəmməd Təqinin qızı Həkimə deyir: Bir gün Ümmül Fəzl (Məmunun qızı və İmam Cavadın həyat yoldaşı) mənə dedi: Səni təəccüblü bir işdən xəbərdar etməyimi istəyirsənmi?

Bəli! Deyə, cavab verdim.

O, dedi: Mən həmişə İmamdan gözdə-qulaqda idim və çox ağır sözlər deyirdi. Qızım, dözməlisən ərin peyğəmbər övladıdır. Bir gün bir qız qarını döyüb, içəri girib, mənə salam verdi. Ondan kim olduğunu soruşdum.

Dedi: Əmmar Yasirin övladlarındanam və İmamın həyat yoldaşıyam.

Çox narahat oldum, çıxım səhraya qaçmaq istədim. O gedəndən sonra atamın yanına gedib olanları ona anlatdım. Atam isə məst və kefli idi. Öz qulamına dedi: Qılıncımı gətir. Qılıncı alıb öz atına minib, dedi: And olsun Allaha! Gedib onu öldürəcəyəm. Atamı bu halda görəndə şikayət etdiyimə də peşman oldum və öz ərimi ölümə verdiyimi başa düşdüm. Atam İmamın evinə gedib onu qılınc ilə tikə-tikə etdi və mən də qaçıb gizləndim. Hətta səhərə qədər oyaq qaldım. Səbh tezdən atamın yanına gedib dedim:

Axşam nə etdiyini bilirsənmi?

Cavab verdi: Xeyr.

¹³⁵ Biharul-Ənvar, 50-ci cild

Mən dedim: İmam Rzanın(ə) oğlunu öldürmüşən! Məmun bunu eşidəndə narahat oldu. Huşdan gedib, yerə yıxıldı. Ayılandan sonra dedi: Vay olsun sənə! Nə deyirsən?

Dedim: Onun evinə gedib, qılnc ilə öldürdün.

Məmun çox narahat olub öz qulamı «Yasirə» dedi: Get bu haqda axtarış edib, bizə bir cavab gətir.

Yasir İmamın evinə getdi. Mən isə özümü döyürdüm. Yasir tezliklə qayıdıb dedi: Müjdə! Ey əmir! Onun yanına getdim, o oturmuşdu əynində də ağ bir köynək var idi. Mən onun bədənində qılnc yarası görmədim!¹³⁶

EYVANIN ŞİDDƏTLİ ŞƏKİLDƏ SİLKƏLƏNMƏSİ

Mötəsim öz vəzirlərindən bir dəstəsini hüzura çağırıb, dedi: Siz Mühəmməd ibni Əlinin(ə) əleyhinə yalandan şəhadət verib, onun bizim əleyhimizə qiyam etmək istədiyini deyin. Onlar qəbul etdilər. Mötəsim İmamı(ə) çağırıb dedi: Sən mənim əleyhimə qiyam etmək istəyirsən.

İmam(ə) dedi: Mən bu haqda heç bir iş görməmişəm.

Mötəsim: Filan kəslər sənə bu işin haqqında şəhadət verirlər. Onları məclisə çağırdı. Onlar şəhadət veribdedilər: Bu sənə qiyamın haqqında yazdığın məktublardır. Biz bunları sənə qulamlarından almışıq.

Ravi deyir: İmam eyvanda oturmuşdu. Üzünü yuxarı tutub dedi: Ey Allah! Əgər bunlar yalan

¹³⁶ Məhcüd-dəəvat. Müntəhal-Amalın xülasəsi.

deyirlərsə, onlara əzab et. Gözlənilməz bir halda eyvan silkələnməyə başladı, ayağa qalxmaq istəyən hər bir kəs yerə düşürdü. Mötəsim dedi: Ey peyğəmbərin övladı! Mən dediklərimdən peşman oldum, tövbə edirəm. Dua et Allah bu eyvanın silkələnməsinin qabağını alsın.

İmam(ə) dedi: Pərvərdigara, bu eyvanı sakitləşdir. Sən özün yaxşı bilirsən ki, bunlar sənin və mənim düşmənlərimdirlər. Elə bu zaman dayandı.¹³⁷

ON İKİNCİ FƏSİL

İmam Hadinin(ə) möcüzələri

İMAM HADİNİN(Ə) HEYRƏTEDİCİ ORDUSU

Bir gün Mütəvəkkəl İmam Hadini(ə) qorxutmaq üçün böyük bir qoşun yığıb manovra keçirtməyə başladı. Samirrada olan türk qoşunlarından 1000 nəfərinə əmr verdi ki, atlarının ağzılarında olan torbalara (kisələrə) torpaq doldurub, geniş bir yerə töksünlər. Onlar əmrə itaət etdilər. Nəticədə dab kimi böyük bir təpə yarandı. O təpənin adını təllə-fəhali (torbalar təpəsi) qoydular. Sonra Mütəvəkkəl oraya çıxıb, İmamı da oraya dəvət etdi.

İmam ora çıxandan sonra Mütəvəkkil ona dedi: Səni bura çağırıbmışam ki, mənim ordumu müşahidə edəsən. Mütəvəkkil öz ordusuna əmr vermişdi ki, döyüş geyimləri geyib, təpənin aşağısında hərəkət etsinlər. Onun bu işdən hədəfi, onun əleyhinə qiyam

¹³⁷ Müntəhal-amal.

etmək istəyənləri qorxutmaq idi. Əlbəttə O İmamdan daha çox qorxurdu.

İmam bunu görüb, onun hədəfindən agah olub dedi: İstəyirsən mən də öz ordumu sənə göstərim?

Mütəvəkkil: Bəli.

İmam Allahı çağırıb, dua etdi. Birdən yer və göy silahlanmış mələklərlə doldu. Bunu görəndə Mütəvəkkilin ürəyi getdi. Ayılan kimi İmam ona dedi: Biz dünya işlərində səninlə işimiz yoxdur. Bəlkə axirət işləri ilə işimiz var. Elə buna görə də başqa şey fikirləşmə.¹³⁸

YAŞIL BAĞLAR

Saleh ibni Səid deyir: İmam Hadinin(ə) hüzuruna gedib dedim: Qurbanın olum! Bu hökumət bütün işlərində sizi yox edib, alçaltmaq istəyirlər. Sizə ev verdiyi bu saray da dilənçi və fəqirlərin sarayıdır.

İmam buyurdu: Ey Səidin oğlu! Sən də belə fikirləşirsən? Sonra əli ilə işarə edib, buyurdu: Bax!

Mən ora baxdım. Yam-yaşıl bostanlar, cürbə-cür meyvələri olan bağlar gördüm. O bağlarda gözəl və ətirli qızlar və mirvari öz sədəfində olduğu kimi nur saçan oğlanlar vır idi. Orada quşlar və ceyranlar da var idi. Bunlar mənim gözlərimi qamaşdırdı. Elə bu zaman İmam buyurdu: Biz harada olsaq, bunlar bizim üçün hazırdılar. Biz fəqirlərin saraylarında deyilik.¹³⁹

TEYYÜL-ƏRZ

İshaq Cəllab deyir: İmam(ə) üçün çoxlu qoyun aldım. Elə bu zaman İmam məni öz yanına çağırıb,

¹³⁸ Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh. 22.

¹³⁹ Üsule-Kafi: Babe molode, Əbul Həsən Əli ibni Mühəmməd

məni geniş bir yerə apardı. Mən oranı tanımırdım. İmam əmr verdi ki, qoyunları bir neçə nəfərə paylayım. Mən də bunu etdim. Oğlu Əbu Cəfər, onun anası və başqaları üçün də saxladım. Sonra «Tərviyə» günü (zilhicə ayının səkkizinci günü) İmamdan Bağdada qayıtmaq üçün icazə istədim.

İmam belə cavab verdi: Sabah da qal birisi gün gedərsən. Mən orada qaldım. Ərəfə gününü orada keçirdim. Qurban bayramı axşamında onun evinin eyvanında yatdım. Səhər tezdən İmam mənim yanıma gəlib buyurdu: Ey İshaq! Qalx! Mən ayağa qalxıb gözümlü açıqda özümü Bağdadda öz evimdə gördüm. Atamın və dostlarımın yanına gəlib dedim: Ərəfə günü Samirrada idim, qurban bayramı günü isə Bağdadda.¹⁴⁰

QEYBDƏN BİR NEÇƏ XƏBƏR

Kufəli Əli ibni Mühəmməd deyir: Mühəmməd ibni Fərəc mənə dedi: İmam Hadi(ə) mənə belə yazdı: Ey Mühəmməd! İşlərini düzəlt və özündən muğayat ol. Mən özümü və işlərimi düzəldirdim. Ancaq İmamın bu məktubu yazmaqda məqsədini bilmirdim. Elə bu zaman Misirdən bir nəfər gəlib, məni qolu bağlı apardı. Bütün var-dövlətim talan oldu. Özüm də 8-il zindanda qaldım. Sonra zindanda ikən İmamdan yeni bir məktub aldım. O məktubda belə yazılmışdı: Ey Mühəmməd! Bağdad tərəfdə ev tikmə. Məktubu oxuyub dedim: Mən zindandayam və İmam isə mənə belə yazır. Çox təəccüblüdür. Bir müddətdən sonra azad oldum və öz mülküm haqqında sual etdim.

¹⁴⁰ Üsule-Kafi, Babe-molode Əbul Həsən Əli ibni Mühəmməd

İmam mənə belə cavab yazdı: Tezliklə sənin mülkünə qaytaracaqlar və əgər qaytarmasalar da sənə bir ziyan yetirməyəcəklər.

Mühəmməd ibni Fərəc Samirraya tərəf hərəkət etdikdə onun üçün bir məktub gəlib, mülkünün ona qaytarıldığını yazırdı. Ancaq məktub ona çatmamışdan qabaq dünyasını dəyişdi.¹⁴¹

MÜTƏVƏKKİLİN MƏCLİSİNDƏ OLAN YIRTICI ŞİRLƏR.

Hindistandan gələn bir sehrbaz, Mütəvəkkilin yanına gəlib Heyrətedici şeylər göstərirdi. Özü sehrbazlardan olan Mütəvəkkil İmam Hadini(ə) alçatmaq istəmədi. Elə buna görə də o sehrbaza dedi: Əgər onu alçatsan, sənə min dinar verəcəyəm.

Sehrbaz dedi: Birsüfrə aç. O süfrəyə nazik və kiçik çörəklər qoy. İmam Hadini(ə) oraya dəvət et. Məni də onun yanında oturt.

Mütəvəkkil bir süfrə açıb, İmamı ora dəvət etdi. Orada üzərində şir şəkli olan bir balıq var idi. Sehrbaz elə bir şey etdi ki, çörək İmamın qabağından o tərəfə çəkildi. İmam başqa bir çörəyi götürmək istədikdə yenə o iş təkrar oldu və məclis əhli İmama gülməyə başladılar.

İmam(ə) əlini balıqda olan şir şəklinə vurub dedi: Tut onu! Şir balığın üzərində sıçrayıb o sehrbazı udub, yenə balığın üzərinə döndü.

Bütün məclisdə olanlar heyratə gəldi. İmam qalxıb getmək istədi. Mütəvəkkil ona dedi: Səndən oturub, o sehrbaz kişini geri qaytarmağını istəyirəm. İmam(ə)

buyurdu: And olsun Allaha, bir daha onu görməyəcəksiniz. Allahın düşmənlərini onun dostlarından üstün tutmaq istəyirsən? İmam o məclisdən çıxdı. O kişi bir daha görünmədi.¹⁴²

BİR CAVANIN ÖMRÜNÜN BAŞA ÇATMASINDAN XƏBƏR

Cəfər ibni Qasim deyir: Xəlifənin övladlarından biri üçün bir məclis tutub bizi də dəvət etmişdilər. İmam Hadi(ə) da orada idi. Məclis əhli İmamı görəndə onun ehtiramına xatir sakit oldular. Ancaq bir cavan ona hörmət etməyib gülməyə başladı.

İmam(ə) ona üz tutub, buyurdu: Allahı yadından çıxartmısan. Üç gündən sonra isə qəbrdə sakit olacaqsan!

İmamın imamlığına etiqadı olmayan Cəfər ibni Qasim dedi: Bu xəbər İmamın haqq olduğuna dəlil olacaqdır.

O cavan İmamın sözlərini eşitdikdən sonra, sakit oldu. Biz yemək yeyib, məclisi tərk etdik. Sabahısı gün o cavan xəstələndi, üçüncü gün isə vəfat etdi. Həmin gün axşamçağı isə dəfn olundu.¹⁴³

TƏƏCCÜBLÜ BİR XƏBƏR

Əbu Həşim Cəfəri deyir: Zülmkar «Vasiq»in (Abbasilərin doqquzuncu xəlifəsi) hökumət vaxtı idi. Vasiqin Türk qoşunlarından birinin başçısı olan «Buğa», Mədinəyə gəlib çöldə yaşayan ərəbləri axtarırdı. İmam Hadi (ə) buyurdu: Bizimlə gəlib Buğanın qoşununa baxın. Onun qoşununa baxmaq

¹⁴² Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh. 146.

¹⁴³ Əlamülvəra, səh.346. Biharul- Ənvar, 50-ci cild, səh. 182.

üçün hamılıqla eşiyə çıxdıq. Qoşun bizim qabağımızdan keçdi və onun türk başçısı da bizim qabağımızdan keçmək istəyəndə İmam türk dilində onunla söhbət etdi. O, türk dilində olan bu sözləri İmamdan eşidən kimi atdan düşüb İmamın atının ayağından öpdü. Mən onun yanına gedib, ona and verdim ki, İmamın dediklərini mənə də desin.

O mənə belə cavab verdi: O peyğəmbərdir?

Dedim: Yox! O peyğəmbər deyil.

O dedi: O (imam) məni uşaqlıqda öz yerimdə olduğum ad ilə çağırırdı. Mənim bu adımı indiyə kimi heç kimsə bilmirdi.¹⁴⁴

ÖLÜ HEYVANI DİRİLTMƏK

İmam Hadi(ə) Həcc mərasimini yerinə yetirib geri qayıdırdı. Yolda ölü ulağın yanında durub ağlayan Xorasanlı (məşhəd) bir kişiye rast gəldi. O ağlayıb deyirdi: Mən mallarımı nəyə yükləyim?

İmam onun yanından keçəndə, ona dedilər: Ey İmam, bu xorasanlı kişi sizin aşıqlərinizdəndir. Yarı yolda qalıbdır. İmam onun ölmüş ulağına yaxınlaşıb dedi: Bəni İsrailin inəyi Allah yanında məndən əziz deyil (onun ətinin bir tikəsini ölüyə sürtdülər, o dirildi). Sonra sağ ayağını o ulağa vurub buyurdu: Allahın izni ilə qalx! Ulaq ayağa qalxdı. Xorasanlı kişi mallarını ona yükləyib yola düşdü. İmam hərəkət etdikdə camaat barmağı ilə onu östərib deyirdilər: Bu Xorasanlı kişinin ulağını dirildən şəxsdir.¹⁴⁵

¹⁴⁴ Əlamül vərə, səh.343, Biharul-Ənvar, 90-cı cild, səh 124.

¹⁴⁵ Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh.185.

ON ÜÇÜNCÜ FƏSİL

İmam Həsən Əsgərinin(ə) möcüzələri

Əli ibni Asim deyir: İmam Həsən Əsgərinin(ə) yanına gəl! Onun yanına getdim. O mənə buyurdu: Ey Əli ibni Asim aşağıya bax! Sən durduğun yerdə çoxlu peyğəmbər və imamlar oturublar.

Öz-özümə dedim: Ey kaş bu səhnəni görərdim.

İmam Mənim fikrimi başa düşüb dedi: Mənim yanıma gəl! Onun yanına yaxınlaşdım. Əlini üzümə çəkdi. Bəsirət gözlərim açıldı. Elə bu zaman bir neçə qədəm və sifətlər gördüm. İmam buyurdu: Bu Adəm peyğəmbərin qədəmi və oturduğu yerdir. Bundan sonra aşağıdakı qeyd etdiyim adları çəkib, surətlərini mənə göstərdi: Habil(ə), Şeys, Nuh(ə), Qeydar, Məhlail, Yarə, İdris(ə), Sam, Ərfəxşəd, Hud(ə), Saleh(ə), Loğman, İshaq(ə), Yəqub(ə), Yusif(ə), Şüeyb(ə), Musa(ə), Yuşə ibni Nun(ə), Talut, Davud(ə), Süleyman(ə), Xızır, Danyal(ə), Kilab, Qüsəyy, Ədnan, Əbdümənaf, Əbdülmütəllib və Abdullah. Bu isə bizim Peyğəmbərimiz Mühəmmədin(s) surətidir. Bu isə Əlinin(ə) və bunlarda ondan sonra olan İmam Məhdiyə kimi İmamların surətləridir. Sonra buyurdu: Allah dininin bu əsərlərinə yaxşı bax. Bunlar da şəkk edib onları inkar edən Allahın vücudunda şəkk edib, onu inkar edir. Sonra buyurdu: Ey Əli ibni Asim! Gözlərini yum! Gözlərimi yumdum və bir daha o səhnəni görmədim.¹⁴⁶

¹⁴⁶ Məşariqul-ənvār. Biharul-Ənvār, 50-ci cild, səh. 304.

QƏLƏMİN KAĞIZ ÜZƏRİNDƏ HƏRƏKƏTİ

Əbu Haşim deyir: İmam Həsən Əsgəri(ə) yazı yazırdı, mən onun yanına getdim. Namaz vaxtı oldu. İmam qələmi buraxıb namaza hazırlaşmağa başladı. Qələm isə öz-özünə yazırdı. Səhifənin axırına çatdı. Mən bunu görükdə səcdə etdim.

İmam Namazı qurtardıqdan sonra qələmi əlinə aldı.¹⁴⁷

ZİNDANDAN TEYYÜL-ƏRZ ETMƏK

İshaq ibni Dəyyan deyir: İmam Həsən Əsgəri öz əshab və şialərinə xəbər göndərüb, buyururdu: Filan yerə gedib, filan axşam, filan evdə məni gözləyin, mən orada olacağam. Bu iş bir halda idi ki, zindanın gözətçiləri gözətçilik edirdilər. Gözətçilər hər beş gündən dəyişilirdilər. Onlara əmr verilirdi ki, yaxşı gözətçilik etsinlər.¹⁴⁸

QEYBDƏN XƏBƏRLƏR

Mühəmməd ibni İbrahim deyir: bizim yaşayışımız çox çətinləşdi. Atam dedi: Gəl o kişinin (İmam Həsən Əsgərinin(ə)) yanına gedək, onun tərifini çox eşitmişəm.

Dedim: Onu tanıyırsan?

Atam dedi: Onu tanımıram və onu bir dəfə də olsun görməmişəm. İkimizdə ona tərəf getdik. Yarıyolda atam mənə dedi: 500 dirhəmə ehtiyacım

¹⁴⁷ Üyunul-Möcizat. Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh. 304.

¹⁴⁸ Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh. 304.

var. Əgər bu pulu mənə versə, 200dirhəminə ulağ alıb, 100 dirhəminə isə paltar alıb, dağa gedərdim.

İmamın evinə yetişdikdə onun qulamı gəlib, dedi: Əli ibni İbrahim oğlu Mühəmməd ilə buyursunlar. Biz içəri girib, salam verdik. O atama dedi: Ey Əli, indiyə kimi niyə bizim yanımıza gəlmirdin?

Atam dedi: Ey mənim ağam! Bu vəziyyət ilə sizin yanınıza gəlməyə utanırdım. Onun yanından çıxanda qulam bir kisə pulu atama verib dedi: Bu 500 dirhəmdir. Onun 200 dirhəminə paltar al. 200 dirhəmini borcuna ver və 100 dirhəminidə ehtiyacın olan başqa yerlərdə xərclə və bir kisə də mənə verib dedi: Bu üç yüz dirhəmdir. 100 dirhəminə ulağ al. 100 dirhəminə paltar al və 100 dirhəminidə ehtiyacın olan başqa yerə xərclə.¹⁴⁹

ƏBU HAŞİMİN AZAD OLUNMASININ XƏBƏRİ

Əbu Haşim Cəfəri deyir: Zindanın çətinliyindən və zincirlərin ağırlığından İmam Həsən Əsgəriyə şikayət etdim. İmam mənə belə yazdı: Sən bu gün zöhr namazını evdə qıldım. İqtisadi vəziyyətimdə yaxşı deyildi. Məktub yazıb İmamdan pul almaq istəyirdim. Ancaq xəcalət çəkirdim. Evimə yetişəndə mənə 100 dinar göndərmişdi və belə yazmışdı: Hər vaxt ehtiyacın olsa istə! Heç utanma, istədiyini sənə çatacaqdır.¹⁵⁰

149 Üsule-kafi babe molode Əbi Mühəmməd ƏlHəsən ibni Əli.

150 Üsule-Kafi , babe-Molode Əbi Mühəmməd Əlhəsən ibni Əli

MÖHTƏMƏD ABBASININ ÖLÜMÜNDƏN XƏBƏR VERMƏSİ

Əhməd ibni Mühəmməd deyir: Möhtəməd Abbasi türk valilərini öldürdükdən sonra, İmama bir məktub yazıb, dedim: Ey mənim ağam! Allaha şükr ki, onun şərrini bizim üstümüzdən götürdü. Eşitmişəm sizi təhdid edib deyir: And olsun Allaha onları yer üzündən yox edəcəyəm.

İmam öz xətti ilə belə cavab yazdı: Onun belə rəftar etməsi ömrünü azaltdı. Bu gündən etibarən beş gün say, altıncı günü öləcəkdir. Əlbəttə zəlil olduğdan sonra. Elə İmam dediyi kimi də oldu.¹⁵¹

BAŞQALARININ FİKİRLƏRİNDƏN AGAHLIQLANMAQ

Əbu Həşim Cəfəri deyir: İmam Həsən Əsgərinin(ə) yanında idim. O belə buyurdu: Ən böyük və bağışlanmayan günahlardan biri bu sözü deməkdir: Ey kaş bu günahımdan başqa, digər bir günahımdan başqa, digər bir günahımdan sual etməyə!

Öz-özümə dedim: Bu sözün dəqiq mənası var. Hər bir şey haqqında fikirləşmək lazımdır. Birdən İmam üzünü mənə tutub dedi: Ey Həşimin atası düzgün fikirləşirsən. Hər işdə diqqət etmək lazımdır. Şirk (riya) camaat arasında qarışqanın axşam daş və ya qara bir şey üzərində hərəkət etməsindən gizlidir. Sən bunu bilməlisən.¹⁵²

151 Üsule-Kafi, Babe-Molode, Əbi Mühəmməd Həsən ibni Əli(ə)

152 Əlamül-vəra, səh. 355.

YERİN XƏZİNƏLƏRİNƏ YİYƏLƏNMƏK

Əbu Haşim deyir: Bir gün İmam Həsən Əsgəri(ə) öz mərkəbinə¹⁵³ minib səhraya tərəf getdi, mən də öz mərkəbimə minib, onun dalınca getdim. İmam qabaqda mən də onun arxasında hərəkət edirdik. Elə bu zaman borclarım yadıma düşdü. Bu gün onları qaytarmalı idim. Onu gecə qaytaracağımı fikirləşirdim. Birdən İmam mənə baxıb dedi: Allah sənin borcunu yetirəcəkdir. Sonra atdan əyilib əlində olan qamçı ilə yerdə bir xətt çəkib dedi: Ey Haşimin atası öz atından enib bunu götür və heç kimsəyə bildirmə.

Atdan yerə endim yerdə bir parça qızıl var idi. Onu götürüb, yolumuza davam etdik. Ancaq yay və qış üçün paltar almaq lazım idi. Elə bu fikirdə ikən İmam yenə atdan əyilib bir xətt çəkdi və məndən onu götürüb, heç kimsəyə bildirməməyimi istədi. Mən atdan enib, yerdə olan bir parça qızılı götürdüm. Bir az hərəkət etdikdən sonra İmam öz evinə, mən də öz evimə getdim. Oturub borclarımı hesabladım. Sonra isə o qızıl parçasını çəkdikdə, borclarımla eyni miqdarda olduğunu gördüm. Sonra da yay və qış xərcliklərimi hesabladım. O biri qızıl parçasıda xərcliyimə eyni miqdarda idi.¹⁵⁴

QUYU SUYUNUN ÇOXALMASI

Mühəmməd ibni Abdullah deyir: İmam Həsən Əsgəri(ə) isə namaz halında idi. Qadınlar bunu görüb,

¹⁵³ At, dəvə, ulaq və s...

¹⁵⁴ biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh. 259.

fəryad etməyə başladılar. İmam namazı başa vurub buyurdu: Qorxmayın. Sonra quyunun tamam dolmasını və İmam Əsgərinin(ə) suyun üzərində olduğunu gördülər.¹⁵⁵

YAZILMAMIŞ MƏKTUBUN CAVABI

Mühəmməd ibni Abbas deyir: İmamın möcüzələri haqqında s.hbət edirdik. Bu zaman bir nasibi (İmamla müxalifət edən) dedi: Mən mürəkkəbsiz bir məktub yazıram, əgər İmam Həsən Əsgəri(ə) ona cavab versə, onun haqq olduğu sübut olacaqdır. O, mürəkkəbsiz bir qələmlə məktub yazdı. Biz onu İmama çatdırdıq. Onun cavabı gəldi. İmam onun ata və anasının adı haqqında etdiyi sualın cavabını ona yazmışdı. Nasibi bu sualın cavabından təəccübə gəlib, İmamın haqq olduğunu bilib, ona etiqad bəslədi.¹⁵⁶

ON DÖRDÜNCÜ FƏİL

**Sahib əz-zəman İmam Məhdinin(ə)
mücüzələri**

NAR ƏHVALATI VƏ VƏZİRİN PLANI

Bəhreyn avropalıların əli altında olanda, onlar müsəlman bir kişini oraya hökmdar təyin etdilər. Bu hökmdar Əhli-Beytin düşmənlərindən idi. Onun bir zülmkar vəziri var idi. O, vəzir həmişə Bəhreynli şüələrə əziyyət edirdi. O, şüələri məhv etmək üçün həmişə plan tökürdü. Bir gün vəzir əlində bir nar ilə hökmdarın yanına gəlib narı ona verdi. O narın üzərində bu cümlə yazılmışdı:***

¹⁵⁵ Biharul-Ənvar, 50-ci cild, səh. 274.

¹⁵⁶ Mənaqib, Əli Əbi Talib, 4-cü cild, səh.288.

Hökmdar bu cümlənin təbii olduğunu gördü və onun heç kim tərəfindən yazılmadığına inandı. O cümlənin insan əli ilə yazıldığı ağla belə sığmırdı. Hökmdar təəccüblənib vəzirə dedi: Bu şüa məzhəbinin batil olduğuna möhkəm bir dəlildir. Bəs şüələr haqqında sən nəzərin nədir?

Vəzir dedi: Allah səni salamat etsin, bunlar dəlil qəbul etməyən mütəəssib¹⁵⁷ bir dəstədirlər. Şüələri bura də'vət edib, bunu onlara göstər. Əgər qəbul etsələr, onda sən böyük savab iş görmüsən, amma əgər qəbul etməyib öz yollarına davam etsələr, onları bu üç şeydən birini secməyə məcbur et. Ya zəlil və xar ola-ola vergi versinlər. Ya, bunun cavabını gətirsinlər, yaxud da, kişilərini öldürüb, qadın və uşaqlarını əsir edib, var dövlətlərini qarət et.

Hakim vəzirin sözlərini bəyənib, şüələrin alimlərini və salehlərini oraya də'vət etdi. Narı onlara göstərib dedi: Əgər qane edici cavab verməsəniz, özünüzü öldürüb, qadın və uşaqlarınızı əsir tutub, var dövlətinizi də qarət edəcəyəm. Ya da ki, kafirlər kimi zəlilcəsinə vergi verməlisiniz.

Narı gördükdə təəccüb edib cavab verə bilmədilər. Onların rəngləri qaçıb, titrətməyə başladılar. Onların böyükləri dedilər: Ey əmir, bizə üç gün möhlət ver, cavabını tapıb gətirək, əgər cavab verə bilməsək, nə istəsən edərsən. Hökmdar onlara üç gün möhlət verdi. Onlar məclisi qorxu ilə tərk etdilər.

Bir məclisə yığılıb, məşvərət etdilər. Sonunda 10 nəfər alim və zahid seçdilər. O on nəfər öz içlərindən üç nəfər seçib, birinə dedilər: Sən bu axşam səhraya

¹⁵⁷ Təəssübkeş.

gedib, Allaha ibadət edib, onun höccəti olan İmam Zamandan kömək istə, bəlkə o bizə bir yol göstərsin.

O səhraya gedib ağlayıb və fəryad edib, ibadət etdi. İmamdan kömək istədi, səhər açıldı, ancaq bir fayda olmadı. İkinci gecə, ikinci nəfəri göndərdilər. O da birinci kimi nəticəsiz geri qayıtdı. İki gecə keçmiş və bir nəticə yox idi. Şiədər çox narahat idilər.

Üçüncü nəfər Mühəmməd ibni İsa adlı pəhrizkar kişini səhraya göndərdilər. O gecə hava çox qaranlıq idi. O ağlayıb, nalə etdi. Allahdan kömək istədi. Səhərə yaxın bir kişinin ona belə dediyini eşitdi: Ey Mühəmməd ibni İsa! Səni niyə bu halda görürəm? Nə üçün bu səhraya gəlmişən?

Mühəmməd ibni İsa dedi: Ey Kişi! Əl çək mən böyük bir iş üçün gəlmişəm və onu öz İmamımdan başqa heç kimə deməyəcəyəm.

O, dedi: Ey Mühəmməd ibni İsa! Mən sənin İmamınam. Öz dərdini de. Mühəmməd ibni İsa! Mən sənin İmamınam. Öz dərdini de. Mühəmməd ibni İsa dedi: Əgər imamsansa, mənim dərdimi deməyə ehtiyac yoxdur. Özün bilirsən.

Mühəmməd ibni İsa dedi: Əgər imamsansa, mənim dərdimi deməyə ehtiyac yoxdur. Özün bilirsən.

İmam buyurdu: Bəli doğru deyirsən, sənin bütün çətinliklərin o narın əhvalatıdır. Və bu da vəzirin sizi təhdid etməsidir.

Mühəmməd ibni İsa dedi: Bu sözü ondan eşidəndə dedim: Bəli, ey mənim mövlam! Siz bilirsiniz ki, bizim nə çətinliyimiz var, özün bu çətinliyimizə çarə qıl.

İmam buyurdu: Ey Mühəmməd ibni İsa! Vəzirin evində (Allah ona lənət etsin) bir nar ağacı var. O ağac

bar verən vaxtı, vəzir pəlçiqdən nar şəklinə bir qəlib düzəldib, onu ikiyə bölüb hər bir üzündə bu kəlmələri yazıbdir. Nar kiçik vaxtı olanda onu qəlibə qoyur, böyüdükcə o yazılar narın üzərinə həkk olur. Sabah hökmdarın yanına gedəndə ona cavabı tapmışam, ancaq vəzirin evində aşkar edəcəyəm de. Vəzirin evinə girəndə sağ tərəfdə bir otaq var. Hökmdara de: Cavabı yalnız bu otaqda deyəcəyəm.

Əlbəttə, vəzir sizi otağa girməyə icazə verməyəcəkdir. Ancaq sən çalış otağa gir və vəzirin səndən qabaq tənha ora girməsinə icazə vermə. Bəlkə sən ondan qabaq otağa gir. O otaqda bir taxça və onun üzərində ağ bir kisə var. O kisəni götür, nar qəlibi o kisənin içindədir. Hökmdarın hüsurunda narı o qəlibə qoyub, hər şeyi aşkar et. Ey Mühəmməd ibni İsa! Onun nihanələrindən biri də budur ki, narı parçalayanda onun içində tozdan başqa bir şey yoxdur. Bizim bu möcüzəni sabit etmək istəsən, hökmdara vəzirin o narı parçalamasına əmr verməsini de. Onu parçalayanda narın tozu vəzirin üzünə töküləcəkdir.

Mühəmməd ibni İsa bunu eşidəndə sevinib İmamın ayağının altındakı torpağı öpüb, şüalərə gözəydinliyi vermək üçün şəhərə qayıtdı. Şəhər açıldıqda hakimin yanına gedib, İmamın buyurduqlarını ona dedilər.

Hər şey aşkar oldu.

Hakim Mühəmməd ibni İsaya üz tutub dedi: Sən bu xəbərləri kimdən eşitmisən?

Mühəmməd ibni İsa dedi: Bu xəbəri bizə, bizim imamımız və Allahın höccəti xəbər veribdir.

Hakim:Sizin İmamınız kimdir?

O bütün İmamları sayıb İmam Zamana yetişdi.

Hakim dedi: əlini uzat səninlə beyət edim. Mən şəhadət verirəm Allahın təkliyinə və Mühəmmədin onun rəsulu olduğuna və Əli(ə) onun fasiləsiz xəlifəsidir. Sonra bütün imamların adlarını sayıb, onlara iman gətirdi. Əmr verdi ki, vəziri edam etsinlər. Sonra Bəhreyn camaatından üzr istəyib, onlara yaxşılıq etməyə başladı.¹⁵⁸

ƏBU RACİHİN CAVANLAŞMASI

Həqiqi olan və alimlərin nəql etdiyi təəccüblü halisələrdən biri də Əbu Racih şiə və camaatın qəbul etdiyi və Hilə şəhərində ümumi hamamlarından birinin sahibi idi. Hamı onu tanıyırdı.

O, zaman Hilə şəhərinin hakimi «Mərcan Səğir» adlı bir nəfər idi. Ona xəbər verdilər ki, Əbu Racih bəzi səhabələr haqqında pis sözlər danışır. Hakim onu çağırıb, cəlladlara onu o qədər vurdular ki, az qalmışdı can versin. Onun dişlərini sındırıblar. Dişini əşiyə çıxardıb iynə ilə deşik-deşik etdilər. Burnunu kəsib, pis halda şəhərin küçələrində dolandırıb, ölümü müşahidə edincə döydülər. Sonunda etdikləri hərəkəti hakimə xəbər verdilər, hakimdə onu öldürməyə əmr etdi. Onun yanındakılar dedilər: O yaşı keçmiş bir qocadır, onu öz halına burax, onsuz da öləcəkdir, sən də onun qanına bulaşma! Camaatın sözündən sonra hakim fikrini dəyişib, onu öldürməkdən əl çəkdi. Ancaq heç kim onun öləcəyinə şübhə etmirdi.

¹⁵⁸ Biharul-Ənvar, 52-ci cild, 178-dən-180-ə qədər. Müntəhəl-amal, 5-ci cild.

Onun səhəri camaat onu sağlam dişləri yerində camaat namazı qılarkən gördülər. Təəccüblə ondan necə sağaldığını soruşdular.

Əbu Racihi dedi: Ölümü gözlərimin önündə gördükdə, Allaha dua etmək üçün dilim olmadığı üçün qəlbimdə Allaha dua etdim, İmam Zamandan kömək istədim. Axşam olduqda evimin nurla dolduğunu və İmam Zamanın orada olduğunu gördüm. O, mənə yaxınlaşıb, mübarək əlini üzümə çəkib buyurdu: Get, öz ailəni dolandırmaq üçün zəhmət çək! Allah sənə şəfa verdi. Mən gecəni səhərə çatdırdım. İndi də gördüyünüz kimi sağlamam.

Əbu Racihi zamanında yaşayan yaxşı insanlardan biri də şeyx Şəmsüddin Mühəmməd ibni Qarundur. O deyir: And olsun Allaha, Əbu Racihi zəif, sarı üzlü və az saqqallı bir insan idi. Mən həmişə onun hamamına gedirdim, O həmişə bu halda idi. Ancaq, o hadisədən sonra o, güclü qırmızı sıfətli, qəddi-qamətli bir kişi olmuşdu. O ölənə kimi belə qaldı.

Bu xəbərdən sonra hakim onu hüzuruna çağırırdı. Dünən o halda olan Əbu rachihi indi belə gördükdə qorxuya düşdü. Bundan sonra camaatla yaxşı rəftar etməyə başladı. Camaatın yaxınlarına yaxşılıq edirdi. Ancaq bu da ona fayda etmədi. Bir müddətdən sonra həlak oldu.¹⁵⁹

TEYYÜL-ƏRZ

Əllameyi Məclisi deyir: Atam mənə deyirdi ki, bizim zamanımızda Əmir İshaq Əstərabadi adlı şərif bir kişi var idi. O qırx dəfə piyada Məkkəyə getmişdi

¹⁵⁹ Biharul-Ənvar, 52-ci cild, 70-71-ci səh.

və camaat arasında Teyyül-ərz etməklə məşhur olmuşdu.

O, bir ili İsfahana gəldi. Mən onun yanına gedib, teyyül-ərz sahibi olduğu haqda ondan sual etdim. O mənə belə cavab verdi: Bunun səbəbi budur ki, bir dəfə hacılarla birlikdə Məkkəyə gədirdim. Məkkəyə 7 ya 9 mənzil qalmış mən karvandan dala qaldım. Artıq onları görmədim. Acıb susuzladım. Öz həyatımdan məyus oldum. Bu zaman dedim:***

Ey Əba Saleh (İmam Zaman) mənə yol göstər. Allah sizi rəhm etsin. Bu zaman uzaqdan bir qaraltı göründü. O, tez bir vaxtda mənə yaxınlaşdı. Onun gözəl bir cavan, buğdayi surətli və yaxşı bir insan olduğunu gördüm. Onun yanında su da var idi. Ona salam verdim. Cavabımı verib, susuzsan dedi:

Dedim: Bəli, O sudan bir qab mənə verdi. Onu içdikdən sonra dedi: Karvana yetişmək istəyirsən?

Bəli, deyə cavab verdim. Məni özü mindiyi dəvənin arxasına mindirib Məkkəyə tərəf yola düşdü. Mənim adətim idi, hər gün «Hirzi-yəmani» duası oxuyurdum. Duanı oxumağa məşğul oldum. Duanın bəzi yerlərini necə oxumağı deyirdi. Qısa bir müddətdən sonra dedi: Buranı tanıyırsan?

Baxıb özümü Məkkədə gördüm.

Sonra buyurdu: Aşağı en. Mən yerə düşdükdə o qeybə çəkildi. Elə bu zaman onun İmam Zaman olduğunu anladım və onu tanımadığım üçün peşman oldum. Bizim karvan yeddi gündən sonra Məkkəyə çatdı. Məni orda görüb təəccüb etdilər. Elə o zamandan bəri «Teyyül-ərz» ləqəbini qazanmışam.

QEYBİ XƏBƏRLƏR

Əbu Səid Gənim hindi deyir:

Mən Hindistanın şəhərlərindən birində (Keşmir) idim. Mənim 40 nəfər Soltanın yaxınlarından olan dostlarım var idi. Onların hamısı müqəddəs kitabları (Tövrət-İncil sühufə İbrahim və Zəbur) oxuyurdular. Biz camaat arasında dindən, halal və haramdan deyib, fətvalar verirdik. Soltan və camaat bizə tərəf gəlirdilər. Bir gün öz aramızda Mühəmməd peyğəmbərin adını çəkib, onun dini haqqında axtarış aparması qərarına gəldik. Hamı mənim bu haqda axtarış aparmağımı istədilər. Çoxlu miqdarda pul götürüb, Keşmiri terk etdim. Türk dilli camaat mənim qabağımı kəsib, pullarımı alıb, yaralayıb Kabula apardılar. Şəhərin Soltanı mənim başıma gələnləri . Öyrəndikdən sonra məni Bəlx şəhərinə göndərdi. O zaman Bəlxin hakimi Davud ibni Abbas ibni Əbul Əsvəd idi. Mənim Hindistandan və bir din dalınca, olduğumu və fars dilini bildiyimi ona xəbər verdilər.

Davud ibni Abbas bir məclis qurub alimlərlə Mübahisə etmək üçün məni oraya dəvət etdi. Mən onlara dedim. Mən adını kitablarda oxuduğum peyğəmbəri axtarmaq üçün, öz şəhərimdən çıxmışam. Dedilər: O, kimdir və adı nədir? Dedim: Adı Mühəmməddir(s). Dedilər: Sən axtardığın o şəxs bizim peyğəmbərimizdir. Sonra onun dini barədə sual etdim. Onlar məni başa saldılar. Sonra onlara dedim: Mən bilirəm Mühəmməd Peyğəmbərdir. Ancaq bilmirəm ki, siz dediyiniz o şəxsdir, ya xeyr. Siz onun yerini mənə deyın. Gedib özüm ondan bildiklərim

haqqında sual edim. Əgər axtardığım şəxs olsa, ona iman gətirəcəyəm.

Onlar dedilər: Peyğəmbər vəfat edibdir.

Dedim: Onun nümayəndə və xəlifəsi kimdir.

Onlar dedilər: Əbu Bəkr.

Dedim: Bu ki, onun künyəsidir. Adı nədir?

Dedilər: Qüreyş tayfasından olan Əbdullah ibni Osman.

Dedim: Peyğəmbərin nəsəblərini deyin, onlar peyğəmbərin nəsəblərini saydılar.

Dedim: Bu adam mən axtardığım şəxs deyil. Mən axtardığım şəxs onun xəlifəsi onun din qardaşı, əmisi oğlu və qızının əridir və o peyğəmbərin yer üzündə, bu xəlifənin övladlarından başqa nəslə yoxdur. Birdən hamı mənim üstümə qalxıb, dedilər: Ey Əmir! Bu kişi şirkdən çıxıb küfrə giribdir. Qanı halaldır. Mən onlara dedim: Ey camaat mənim öz dinim vardır. Ondan üstününü tapmayınca başqa din qəbul etməyəcəyəm. Mənim öz dinim var. Öz dinimdə bu din haqda oxuduğum yaxşı sifətlərə görə, bura gəlib onu axtarıram və siz dediyiniz peyğəmbər mən axtardığım deyil, məndən əl çəkin.

Oranın hakimi «Hüseyn ibni Əşkib» adlı bir kişini çağırıb dedi: Bu hindistanlı kişi ilə bəhs et.

Hüseyn dedi: Allah səni saxlasın. Bu məclisdə bəhs etmək üçün məndən də yaxşıları vardır.

Hakim dedi: Dediklərimi qəbul et. Onunla təkliddə və mehribancasına mübahisə et.

Onunla söhbət etdikdə, dedi: Sən axtardığın Peyğəmbər onlar dedikləri peyğəmbərdir. Ancaq xəlifəni düzgün deməyiblər. Bu peyğəmbər Mühəmməd ibni əbdullah ibni Əbdülmütəllibdir və

onun xəlifəsi Əli ibni Əbi Talib İbni Əbdül Mütəllibdir. Əli(ə) Mühəmmədin(ə) qızı Fatimənin(s.ə) əri və Həsən və Hüseynin(ə) atasıdır. Onlarda peyğəmbərin nəvələridir.

Əbu Səid deyir: Əllahu Əkbər! Mən axtardığım budur. Sonra Davud ibni Abbasın yanına gəlib dedim: Ey Əmir! Axtardığımı tapdım. Şəhadət verirəm Allahın birliyinə və Mühəmməd onun rəsuludur. O mənimlə yaxşı rəftar etdi. Hüseynə namazda dedim: Biz kitablarda oxumuşuq ki, Mühəmməd sonuncu peyğəmbərdir və onun xəlifəsi də sonuncu xəlifədir. Sonra başqa bir xəlifə və vəsiyyə olacaqdır və qiyamətə kimi rəhbərlik onlarla olacaqdır. İndi Mühəmmədin xəlifəsinin xəlifəsi kimdir?

O dedi: Həsən(ə) sonra Hüseyn(ə). Sonra da İmam Zamana(ə) kimi saydı. Sonra olanları mənə anlatdı. Elə o vaxtdan bəri mən İmam Zamanı tapmaqdan başqa bir şey istəmirdim. Əbu Səid həqiqəti tapdıqdan sonra Qum şəhərinə gəldi. 264-cü ildə hiylə ilə birlikdə Bağdada tərəf yola düşdü. Sonra hərəkət edib «Abbasiyəyə» (Mülk çayının yaxınlığındakı kənd) yetişdik. Namaza hazırlaşdı, namaz qıldıq. Mən isə axtardığım şəxs haqqında fikirləşirdim. Birdən bir nəfər mənə yaxınlaşıb, dedi: Sən filan kəssən? Və mənim Hindi adımı dedi: Bəli, deyə cavab verdim.

Dedi: Ağan səni istəyir. Qəbul et. Onunla birlikdə yola düşdüm. Hey məni küçədən başqa bir küçəyə apardı. Sonunda bir ev və bağa yetişdik. İmam Zamanın orda oturduğunu gördüm. Hind dilində dedi: Xoş gəlmisən, ey Əba Səid! Necəsən?

Ayrıldığın filan kəslər necədirlər? Onların40-ınıda sayıb, onların keflərini soruşdu. Sonra bizim aramızda

olanları Hind dilində mənə dedi: Sonra buyurdu: Qumlular ilə həccə getmək istəyirdin?

Cavab verdim: Bəli!

Buyurdu: Bu il onlarla Həccə getmə! Qayıt. Gələn il gedərsən. Sonra qabağında olan bir kisə pulu mənə verib buyurdu: Bu pulu xərclə və Bağdadda filan kəsin yanına getmə! Ravi (Amiri) deyir: Sonra Qumda mənim yanıma gəldi. İmamı gördükdən sonra Xorasana getdi. O biri il isə Həccə getdi. Xorasanda dünyadan getdi.¹⁶⁰

¹⁶⁰ Üsule-Kafi, babe-molode sahib, 3-cü cild.

MÜNDƏRİCAT

ÖN SÖZ	5
BİRİNCİ FƏSİL	5
Həzrəti Mühəmmədin (s.ə.v.v) möcüzələri	5
GÜNƏŞİN QAYITMASI.....	5
XIRDA DAŞLARIN ZİKR VƏ TƏSBİH DEMƏSİ	6
AYIN PARÇALANMASI.....	6
BEHİŞT NAR VƏ ÜZÜMÜNÜN TƏSBİH DEMƏSİ	7
AĞACIN HƏRƏKƏT ETMƏSİ	8
YAĞIŞIN YAĞMASI	10
KEÇİ BALASINI DİRİLTMƏSİ	11
PEYĞƏMBƏRİN(S) QƏTADƏNİN GÖZÜNƏ ŞƏFA VERMƏSİ	11
YƏHUDİLƏRİN HİYLƏLƏRİNİN BAŞ TUTMAMASI	12
ƏŞYALARIN ŞƏHADƏT VERMƏSİ.....	13
İKİNCİ FƏSİL	14
Həzrəti Əlinin(ə) möcüzələri	14
HƏZRƏT ƏLİNİN(Ə) GÜNƏŞ İLƏ DANIŞMASI	14
GÜNƏŞİN QAYITMASI.....	14
YERİN İMAM ƏLİ(Ə) İLƏ DANIŞMASI ...	15
BÖYÜK BİR DAŞI YERDƏN QALDIRMASI	15
XIRDA DAŞLARIN CƏVAHİRƏ ÇEVRİLMƏSİ	16

ZƏLZƏLƏNİN DAYANMASI	17
CƏNNƏT VƏ CƏHƏNNƏMİN ÜZƏRİNDƏN	
PƏRDƏ GÖTÜRMƏK.....	18
ÇINQIL DAŞLARIN TƏSBİH DEMƏSİ.....	19
FƏRATIN SUYUNU YATIRMASI	19
ÜÇÜNCÜ FƏSİL	20
Həzrəti Fatimənin(s.ə) möcüzələri	20
ANA BƏTNİNDƏ DANIŞMASI	20
FATİMƏNİN(S.Ə) ÇADRASININ NURU ...	20
BEHİŞT PALTARLARI	21
ƏL DƏYİRMƏNİNİN FIRLANMASI	22
BEHİŞT YEMƏYİ	22
BEŞİYİN HƏRƏKƏTİ.....	23
MİSİLSİZ YEMƏK.....	23
FATİMƏNİN(S.Ə) NURU	24
MƏLƏK İLƏ DANIŞMASI.....	25
DÖRDÜNCÜ FƏSİL.....	25
İmam Həsənnin(ə) möcüzələri.....	25
QURUMUŞ AĞACIN YAŞILLAŞMASI	25
İKİ QEYBİ XƏBƏR	26
UŞAQLIQ ÇAĞLARINDA SÖHBƏT	
ETMƏSİ.....	27
AĞACLARIN SAYINI TƏXMİN İLƏ	
DEMƏK.....	28
ÖZ ÖLÜMÜNÜN KEYFİYYƏTİNDƏN	
XƏBƏR VERMƏK	29
ƏLİNİ(Ə) CAMAATA GÖSTİ.....	30
QEYBDƏN XƏBƏR.....	30
DOĞULDUĞU GÜN, QUR'AN OXUMASI	30
İNƏYİN QARNINDA OLAN BALANIN	
XÜSUSİYYƏTLƏRİNİ VƏSF ETMƏSİ	31
BEŞİNCİ FƏSİL.....	31

İmam Hüseyin(ə) möcüzələri	31
ÖLÜNÜ DİRİLTMƏSİ	31
PEYĞƏMBƏR(S) VƏ ƏLİNİ(Ə) CAMAATA	
GÖSTƏRMƏSİ	33
ÖZ QATİLLƏRİ BARƏSİNDƏ XƏBƏR	
VERMƏK	34
İMAMLIĞIN HEYBƏTİ	34
DUASININ DƏRHAL QƏBUL OLMASI....	35
CƏBRAİLİN(Ə) İMAM HÜSEYNİN(Ə)	
BEŞİYİNİN BAŞINDA HAZIR OLMASI.....	36
İMAM HÜSEYNİN(Ə) KƏSİLMİŞ	
MÜBARƏK BAŞININ NURU	36
İMAM HÜSEYNİN(Ə) QƏBRİNİN	
TORPAĞININ MÖCÜZƏSİ	37
ALTINCI FƏSİL	38
İmam Zeynul Abidin(ə) möcüzələri	38
ŞİRLƏRİN MƏMURİYYƏTİ	38
BÜTÜN VARLIĞIN İMAMLA BİRLİKDƏ	
DUASI	39
QEYBDƏN BİR XƏBƏR	39
HƏCƏRÜL-ƏSVƏD İLƏ SÖHBƏT	40
ÖLÜNÜ DİLƏ GƏTİRMƏK	42
DAŞIN YAQUTA ÇEVRİLMƏSİ.....	43
VİLAYƏTİN QÜDRƏTİ	43
İKİ QEYBİ XƏBƏR	44
TEYYÜL-ƏRZ	44
YEDDİNCİ FƏSİL	45
İmam Baqirin(ə) möcüzələri.....	45
GÖYLƏRİN VƏ YERİN MƏLƏKUTUNU	
GÖSTƏRMƏSİ	45
DİVAR ARXASINDAN OLAN BAXIŞ	47
XURMA AĞACININ İTƏT ETMƏSİ.....	47

MƏNSURUN GƏLƏCƏYİNDƏN DƏQİQ	
XƏBƏR	48
İSMİ ƏZƏMİN TƏLİMİ.....	49
BİR QEYBİ XƏBƏR	50
MÖMİNİ KAFİRDƏN AYIRMAQ.....	50
ƏBU BƏSRİN BƏRZƏXİ GÖZƏLİRİNİ	
AÇMAQ.....	51
ZEYDİN AQİBƏTİNDƏN XƏBƏR	51
İKİ QEYBİ XƏBƏR	52
SƏKKİZİNCİ FƏSİL	53
İmam Sadiqin(ə) möcüzələri	53
DÖRD QUŞU DİRİLTMƏK.....	53
UZAQ MƏSAFƏNİ GÖRMƏK	54
SU BULAĞININ YARANMASI.....	55
YERİN XƏZİNƏLƏRİNƏ TƏSƏLLÜT	55
BİR QEYBİ XƏBƏR	56
MƏHDİNİN(Ə)	DOSTLARININ
MÜŞAHİDƏSİ	56
HEYVANLARIN DİLİNDƏN AGAH	
OLMASI	57
KÖVSƏR HOVUZUNU GÖSTƏRMƏSİ	57
BİR QEYBİ XƏBƏR	59
BƏRZƏX ALƏMİNDƏN BİR CİLVƏ	60
KORUN ŞƏFASI	60
DOQQUZUNCU FƏSİL	61
İmam Kazimin(ə) möcüzələri	61
ODU SOYUQ ETMƏK.....	61
BƏŞİKDƏ SÖHBƏT	62
BAŞQALARININ ÖMRÜNÜN AXIRINDAN	
XƏBƏR VERMƏK	62
ÖLÜ HEYVANI DİRİLTMƏK	63

ABDULLAHIN ÖMRÜNÜN AXIRINDAN	
XƏBƏR VERMƏSİ	64
SUALDAN QABAQ CAVAB.....	64
ŞİR ŞƏKLİNİN CANLANDIRILMASI.....	65
BİR QEYBİ XƏBƏR	66
ÖLÜ HEYVANI DİRİLTMƏK	67
ONUNCU FƏSİL	68
İmam Rzanın(ə) möcüzələri	68
ƏRƏB DİLİNİN QEYRİ-ADİ TƏLİMİ	68
NURUN MÖCÜZƏSİ	69
MÜSTƏSNA OLAN ƏŞRƏFİ.....	69
CƏFƏR BƏRMƏKİNİN AQİBƏTİNDƏN	
DƏQİQ XƏBƏR.....	71
SUYU CƏVAHİRƏ DÖNDƏRMƏSİ	71
İMAMIN İKİNCİ HƏYATI.....	72
ÖLÜNÜ DİRİLTMƏK.....	74
ƏHMƏD BƏZƏNTİNİN ÜRƏYİNDƏN	
AGAHLIQ	74
BİR QEYBİ XƏBƏR	75
SUALDAN QABAQ CAVAB.....	76
ON BİRİNCİ FƏSİL.....	76
İmam Cavadın(ə) möcüzələri	76
İMAM CAVADIN(Ə) ÇƏLİYİ	76
QURUMUŞ AĞACI BARA GƏTİRMƏK....	77
TEYYÜL-ƏRZ	78
KOR İNSANIN ŞƏFASI.....	79
İTMİŞ BİR ŞEYİ HÜZURA ÇAĞIRMAQ ...	80
YERİN XƏZİNƏLƏRİNİN ONUN	
İXTİYARINDA OLMASI.....	81
ATIN HAMİLƏ OLMASINDAN XƏBƏR	
VERMƏK	81

İMAM MÜHƏMMƏD TƏQİNİN QIZI	
HƏKİMƏ	82
EYVANIN ŞİDDƏTLİ ŞƏKİLDƏ	
SİLKƏLƏNMƏSİ	83
ON İKİNCİ FƏSİL	84
İmam Hadinin(ə) möcüzələri	84
İMAM HADİNİN(Ə) HEYRƏTEDİCİ	
ORDUSU	84
YAŞIL BAĞLAR	85
TEYYÜL-ƏRZ	85
QEYBDƏN BİR NEÇƏ XƏBƏR	86
MÜTƏVƏKKİLİN MƏCLİSİNDƏ OLAN	
YIRTICI ŞİRLƏR.....	87
BİR CAVANIN ÖMRÜNÜN BAŞA	
ÇATMASINDAN XƏBƏR.....	88
TƏƏCCÜBLÜ BİR XƏBƏR	88
ÖLÜ HEYVANI DİRİLTMƏK	89
ON ÜÇÜNCÜ FƏSİL.....	90
İmam Həsən Əsgərinin(ə) möcüzələri	90
QƏLƏMİN KAĞIZ ÜZƏRİNDƏ HƏRƏKƏTİ	
.....	91
ZİNDANDAN TEYYÜL-ƏRZ ETMƏK.....	91
QEYBDƏN XƏBƏRLƏR.....	91
ƏBU HAŞİMİN AZAD OLUNMASININ	
XƏBƏRİ	92
MÖHTƏMƏD ABBASININ ÖLÜMÜNDƏN	
XƏBƏR VERMƏSİ	93
BAŞQALARININ FİKİRLƏRİNDƏN AGAH	
OLMAQ.....	93
YERİN XƏZİNƏLƏRİNƏ YİYƏLƏNMƏK	94
QUYU SUYUNUN ÇOXALMASI	94
YAZILMAMIŞ MƏKTUBUN CAVABI	95

ON DÖRDÜNCÜ FƏİL	95
Sahib əz-zəman İmam Məhdinin(ə) möcüzələri. 95	
NAR ƏHVALATI VƏ VƏZİRİN PLANI	95
ƏBU RACİHİN CAVANLAŞMASI	99
TEYYÜL-ƏRZ	100
QEYBİ XƏBƏRLƏR	102
MÜNDƏRİCAT	106